

ПЕНЗИОНЕР ПЛУС

СЗПМ

БЕСПЛАТЕН ВЕСНИК

» за сегашни и за идни пензионери

Излегува еднаш месечно. Редакција тел. 02 3213 227 e-mail: kontakt@szpm.org.mk www.szpm.org.mk

NLB

Тутунска банка

Година II, број 12-13, јули - август 2009 година

УВОДНИК

По повод година дена од излегувањето на весникот „Пензионер плус“

На 25 јули се навршува една година од излегување на првиот број на нашиот весник „Пензионер плус“. Значи весникот го слави својот прв родденден.

Роддендените по својата природа се многу значајни. Во областа на новинарството означуваат појава и живеење на еден субјект со информативен карактер како основно обележје, но не и единствено. Во голема мера ја задоволува, пред се потребата да соопшти работи кои се од значение за читателите, да информира за збиднувања по одредени прашања, во одредено време, во конкретни средини и сл. На тој начин, покрај исполнувањето на информативната функција, врши и влијание врз јавното мислење, помага во размена на гледишта, поведува актуелни прашања и иницијативи, придонесува за разрешување на непознатици и дилеми, донесување сумови и заклучоци и.тн.

Нашиот весник имаше и има конкретни задачи.

Пред се, да носи информации за актуелности во врска со остварување на правата на нашето членство за реализација на програмирани активности во здруженијата на пензионерите и Сојузот

недоволно резултатен раст, квалитет, придонес, влијание во својата област, задоволување на очекувањата на корисниците на медиумот и тн. Во нашиот случај неколку глобали беа доминантни во

на здруженијата, за превземање на иницијативи по различни прашања од интерес за членството и многу друго.

Роддендените се добар повод да се фрли поглед наназад за да се согледат уште еднаш, аналитичко и потемелно многу состојби, факти, причини, развојни трендови, конкретни акции и друго што влијаело на успешен или

работата, односно животот на весникот.

Првиот и основен предуслов за успех беше обезбедувањето на материјалната, односно финансиската основа за печатење и подмирување други трошоци. Измина една година, прашањето на материјално-финансиската состојба е сè уште отворено, но за тоа повеќе во друга погодност.

Вториот предуслов беше и постојано ќе е, обезбедувањето на квалитетна дописничка мрежа која ќе ја храни редакцијата на весникот со материјали. Цениме дека тој дел од прашањата успешно ги решаваме, бидејќи се поголем е интересот на здруженијата и поединци да се јавуваат и известуваат за настани од нивната средина.

Третиот предуслов беше, и сè уште актуелен, е читањето на весникот. Наша желба е секој пензионер да го чита својот весник. Знаеме дека тоа не е можно но сепак сакаме неколкуте ильади примероци да минат низ раце на што поголем број читатели. Впрочем ова прашање секогаш е актуелно и ќе го окупира нашето внимание и понатаму во сите можни услови.

Четвртата одредница за успех е добро одбрана и екипирана редакција. За наша среќа имаме многу агилен, сестрано заинтересиран, квалитетен во својата област заменик на главниот и одговорен

урдник Драги Аргировски, би рекол душа на редакцијата, кој максимално се ангажира и остварува видлив успех во живењето на весникот.

Многу не охрабрува позитивното мислење на членството, здруженијата и други читатели на весникот.

Се трудиме да сме во тек со современите достигања на техниката и технологијата. Една година имаме своя ВЕБ страница. Нашата ВЕБ страница исто така го слави првиот родденден

Тука е поддршката од Идавачкиот совет на весникот на чело со претседателот на Собранието и неговиот Извршен одбор Душко Шурбановски кај кого редакцијата секогаш најдува на охрабрување и разбирање.

Има уште елементи и сегменти за одбележување, како значајни за сегашниот момент и родденден на весникот но за оваков вид осврнување на изминатата година е достаточно.

Чедо Георгиевски

сирање, не само кај пензионерите, туку и кај пошироката јавност. Во септември регионални ревии на песни, музика и игри ќе се одржат во Кавадарци и Берово.

Оваа културна мани-

фестација на пензионерите е традиционална и годинава се одржува по седми пат.

Ревиите придонесуваат за зачувување и збогатување на фолклорот во Република Македонија, како и на културниот идентитет.

Во организација на СЗПМ од планираните пет, веќе се одржаа три регионални ревии на песни, музика и игри. За овие ревии што се одржаа во Пробиштип, Тетово и Крушево владееше големо интерес

Примајте ја Вашата пензија преку Сребрен пакет во НЛБ Тутунска банка

ВО ОВОЈ БРОЈ...

16-ТА СЕДНИЦА НА ИО НА СЗПМ

стр. 2 ►

РЕЗИМЕ ОД РЕГИОНАЛНИТЕ СРЕДБИ СО ПОТЕСНИТЕ РАКОВОДСТВА НА ЗДРУЖЕНИЈАТА НА ПЕНЗИОНЕРИТЕ

стр. 4 ►

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЧЛЕН 246 ОД ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНИ ОДНОСИ

стр. 5 ►

ПЕНЗИОНЕРИТЕ ПЕАТ

стр. 6 ►

14-ТИ РЕГИОНАЛНИ СПОРТСКИ НАТПРЕВАРИ И ИГРИ ВО 2009 ГОД.

стр. 7 ►

МУЛТИЕТНИЧКА ПРОГРАМА НА ИЗВОРЕН И СТАРОГРАДСКИ ФОЛКЛОР

стр. 8, 9 и 16 ►

ПОСАКУВАНО КАТЧЕ НА ПЕНЗИОНЕРИТЕ

стр. 10 ►

ИЗБОР

стр. 12 ►

ЗДРАВСТВО

стр. 13 ►

ВИДИЦИ

стр. 14 ►

ЗАБАВА

стр. 15 ►

Седница на Извршниот одбор на СЗПМ

Усвоена иницијативата за дополнување на Закон за работни односи

На ден 23 јули 2009 год. Извршниот одбор на СЗПМ ја одржа својата 17-та седница на чиј дневен ред беа: Усвојување на Иницијатива за дополнување на чл. 246 од Законот за работни односи; Правилникот за работа на Одборот на солидарниот фонд за посмртна помош и средства за членарина на Здруженијата на пензионери на Македонија; Спогодба за начинот и постапката за вршење при исплатата на пензија за Солидарниот фонд – посмртна помош и членарина и исплатата на посмртна помош на семејствата на почнатиот корисник на пензија, Извештајот на Комисијата за спорт за одржаните Регионални спортски натпревари, како и Резиме од одржаните регионали состаноци со раководствата на здруженијата.

По конструктивната дискусија сето ова беше едногласно усвоено.

Посебно беше поздравена Иницијативата за дополнување на чл.

при исплатата на пензија за Солида-

риот фонд – посмртна помош и членарина и исплатата на посмртна помош на семејствата на почнатиот корисник на пензија, Извештајот на Комисијата за спорт за одржаните Регионални спортски натпревари, како и Резиме од одржаните регионали состаноци со раководствата на здруженијата.

Се истакна дека усвојувањето на Правилникот за работа на Одборот на солидарниот фонд за посмртна помош и средства за членарина на здруженијата на пензионери на Македонија и Спогодба за начинот и постапката за вршење при исплатата на пензија за Солидарниот фонд – посмртна помош и членарина и исплатата на посмртна помош на семејствата на почнатиот корисник на пензија, ќе доведе ред во оваа проблематика и ќе даде позитивни резултати.

Одбележување на годишнината од излегувањето на „Пензионер плус“

Збогатено информирањето на пензионерите

Едногодишното излегување на весникот „Пензионер плус“ беше одбележано на 23 јули оваа година, на заедничката средба на Извршниот одбор на СЗПМ, Издавачкиот совет и Редакцијата, во присуство на повеќе гости и претставници на информативните гласила. Пригодната прослава на роденденот на весникот ја отвори претседателот на СЗПМ и на Издавачкиот совет, **Душко Шурбановски**, при што изрази задоволство за успешното појавување и брзото афирмирање на оваа гласило на пензионерите. Ретроспективен и аналитички поглед изнесе главниот и одговорен уредник, **Чедо Георгиевски**.

Тој истакна дека весникот успешно ги исполнува дефинираните цели во информирањето на пензионерската популација, посебно со третирањето содржини од нивен интерес, за правата и обврските, за социјалната и здравствената заштита, за квалитетот на животот во третата доба, за активностите преку клубовите, спорот, ревиите, екскурзиите и така напат. По-себно признание за успехите на „Пензионер плус“ му беше оддадено на иницијаторот за покренување на весникот и заменикот главен и одговорен уредник, **Драги Аргировски**, за кого рекоа дека е „душа“ на Редакцијата. Тој истакна дека после шеесетгодишното постоење на пензионерската организација во Република Македонија првпат пензионерите добиваат свое

самостојно гласило, кое во голема конкуренција во информативниот простор зазеде вистинско место и ја исполни постојната празнина во информирањето на припадниците од третото доба. Со излегувањето на весникот „Пензионер плус“ пред една година, се исполни сонот на многумина пензионери, како и на Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија. Весникот е наменет за сегашните и идни пензионерите и е наследник на подлистокот за пензионери „Пензионерски видици“ кој излегуваше во „Нова Маке-

тичка“.

Силно оружје во рацете на пензионерите, преку кое се слуша и ќе се слуша нивниот одглас за животот и за проблемите со кои се соочуваат. Кон честитките за роденденот, со пофални зборови за весникот, се придржува и

донија“. Излегува во 5 000 примероци и е бесплатен. Потврда дека написите се актуелни и интересни се писмените и усмените одзиви на оние што го читаат, но не значи дека не може да биде уште подобар! **Андон Марковски**, член на Издавачкиот совет, појавувањето на „Пензионер плус“ и одбележувањето на роденденот и годишнината на Вебстраницата, ги окарактеризира како историски вредности, а **Васко Калески**, член на ИО на СЗПМ, весникот го спореди со артилериски топ, како

Мирослава Петровска, Нурие Кадриу, како и Бесник Пощеста и Љубомир Јанев.

Покрај весникот роденден слави и Веб страницата на СЗПМ, на која е поместен и весникот „Пензионер плус“. За првиот роденден доведена е можност на Веб страницата да се објавуваат сите важни и битни информации и документи поврзани со животот и работата на здруженијата, СЗПМ и самото членство преку линкот **ИНФО**. Со помош на Веб страницата сите овие содржини допираат насекаде, надвор од границите на нашата држава.

Со други зборови нивото на информирање на пензионерите се поткрепува за неколку степени, што според мислењето на многумина е за почит и поздравување и треба да продолжи во таа насока.

Мендо Димовски

На „Билјанини извори“, Охрид

Туристичко-забавна манифестација „ЛЕТО 2009“

Кон крајот на јуни на локалитетот на општините „Билјанини извори“, за првпат се одржа туристичко-забавната манифестација „ЛЕТО

2009“ за збогатување на формите на презентација на охридската туристичка понуда и туристичката дејност. Целта на манифестацијата беше презен-

тирање на потенцијалите на угостителство, хотелиерството, руралниот и урбаниот туризам, култура и културно-забавниот живот, природното богатство и

фолклорот. На манифестацијата околу 100-тина туристички агенции, хотелски објекти, невладини организации, производни фирми на пијалаци и на стари домашни национални јадења, се преставија пред неколку илјадници присутни гости од земјава и од соседните држави.

Покрај ова, целта беше и реафирмација на убавината на локалитетот „Билјанини извори“, како излетничко место и понуда како туристички производ на легендата за девојката што на Охридското Езеро го белела

своето платно, од што народниот пејач ја испеал антологиска-та песна и „химна“ на Охрид, „Билјана платно белеше“.

Туристичката манифестација беше збогатена и со настан на повеќе КУД друштва, кои исполнуваат староградска и извorna македонска музика. Забележителен успех проследен со аплаузи имаше пејачката група „Распеани охриѓанки“, гајдацијата Цветко Блажески, градскиот Пензионерски хор и други солоизведувачи.

К. Спасески

Актив на просветни работници - пензионери во Лесново

На височина од над 900 метри во подножието на Илински Врв, пред повеќе векови е изграден, гордо опстојува на далеку познатиот Лесновски манастир Св. Гаврил Лесновски. Во него пред многу векови работела позната препишувачка Лесновска школа. За жал нејзините црковни дела судбински завршиле во тугите библиотеки. Лесновскиот манастирски комплекс и новите историски и етно – поставки во реставрираното и обновено училиште, беше предизвик пензионерите,

просветни работници од Пробиштип и Злетово, токму таму да го прослават Денот на просветителите и да го формираат свој актив. Тие се поклонија на гробот на големиот културно-просветен и духовен деец, професор Парнациев и епископ Гаврил Светогорски. За значението на Лесновскиот манастир зборуваше Стојан Стефановски – Лесновски, професор во пензија и познат хроничар на овие простори. За претседател на Активот беше избран Милош Величковски, а беше избран и Управен одбор од седум членови. Исто така беше усвоена Предлог програма за активно-

стите на активот во наредниот период. На оснивањето на Активот присуствуваа: Невена Милева, Виолета Карагунова и Зорка Мешинкова, гости од Штип, поранешни педагошки советници.

Дружењето, сеќавањето на спомените за убавите времиња, ја полнеа душата со восхит на секој учесник. Лесновските свечено одекнуваа како свет поздрав на просветните работници кои секогаш се и ќе бидат чувари на непокорот што се вика просветителство.

А. Алексовска

Што се однесува до Извештајот на Комисијата за спорт за одржаните Регионални спортски натпревари, беше констатирано дека извештајот е сеопфатен и ги отсликува случајувањата и успехите на спорските пензионерски натпревари

на кои пензионерите зедоа масовно учество.

На седницата Стамен Филипов, беше избран за нов член на Правно-економскиот совет на Извршниот одбор на СЗПМ.

K.C.A.

Достојно да го одбележиме денот на мирот

Обединетите Нации на своја

седница во 2001 год. донесоа Резолуција за прогласување на 21 септември за Меѓународен ден на мирот. Земајќи ги во предвид сите стравотни настани во текот на Втората светска војна преку

50 милиони луѓе загинати, 35 милиони ранети и осакатени, 110 милиони бегалци, 45 милиони затвореници и логораси, 20 милиони деца без родители и огромна материјална штета, разрушени 1 710 градови, 70 000 села, 28 милиони луѓе останати без покрив на глава, 162 000 разрушени стамбени згради, 19 000 индустриски објекти, 65% уништени основни, средни и високи школи и факултети, онеспособени многубројни лаборатории и друго.

Земени се во предвид и огромните штети настани во ограничните војни водени после Втората светска војна (Корејска, Виетнамска, Ирачка и други воени конфликти во Африка и други континенти).

Обединетите нации со оваа Резолуција сакаат да и стават на знаење на целокупната светска јавност дека со војните се постигнуваат само несогледиви последици во човечки жртви и материјална штета, а никакво добро и напредок.

Исто така се укажува дека евентуалната идна трета светска војна, која може да биде испровоцирана од локални војни, нема да биде водена со класично

вооружување, тука ќе биде употребена најmodерна воена техника и технологија (нуклеарна, ракетна, електронска, биолшка, хемиска и др.) и ќе биде водена глобално, на сета територија.

Во една таква глобална војна ќе биде уништено се што до денес го создала цивилизацијата, науката, културата и да не врати во камено доба. Човечките жртви ќе би биле несогледиви, а тие што би останале живи ќе би биле биолошки неспособни за живот.

Поради тоа секоја година треба да се потсетуваме на Резолуцијата на О.Н. за Меѓународниот ден на мирот 21 септември и се потсетуваме сите членки на Обединетите нации да се сочуваат на мирот и секој конфликт да се решава со дијалог и на мирен начин, а не со оружје.

Само во мир може да сетвори и да се креира на сите полнина на науката, културата, просветата, за подобар, поквалитетен и по скрепен живот за секоја единка, секоја заедница и целото човештво.

Затоа ги повикуваме сите пензионери и граѓани како и сите невладини организации на 21 септември оваа година да излеземе масовно и да го одбележиме Меѓународниот ден на мирот.

Д-р Никола Стојановски
Претседател на Организационен одбор за одбележување на Меѓународниот ден на мирот

Седница на Собранието на ЗП Ресен

Транспарентност во работата

На 17 јули во Здружението на пензионери на Ресен се одржа редовна седница на Собранието на Здружението на која присуствуваа 27 претставници на органоци, како и гости на СЗПМ. Преку одржување на вакви седници со кои раководеше претседателот на Собранието на Здружението **Дорче Крстевски**, а на кои присуствуваа голем број на членови, Здружението успева и успева да оствари јавност и транспарентност во работата во услови кога во оштитата не функционира ниту еден електронски или печатен медиум.

Собранието најпрво ги разгледа извештаите од Извршниот одбор и Надзорниот одбор, а потоа и годишната сметка за 2008 година и по исцрпна и плодна дискусија истите беа усвоени. При тоа беа изнесени пофалбите за доброто и домаќинско работење на здружението, изразено преку позитивните финансиски резултати.

Во минатата година не изостанаа редовните активности на здружението, беа организирани еднодневни екскурзии, а Здружението се покажа како добар организатор и домаќин на регионалните спорски пензионерски натпреваруващи на кои учествуваа 160 натпреварувачи – пензионери љубители на спорот, а во месец септември беше домаќин на културни средби на 660 пензионери од десет здруженија од југозападниот регион на Република Македонија.

Честа тема за дискусија на седниците на здружението беше здравствената заштита и проблеми сврзани со здравјето на членството. Не изостанаа и хуманитарните активности, при што посебно беа нагласени оние што ги спроведе Активот на жените пензионерки за домот за деца со посебни потреби во Банско и друго.

Гоце Бутевски

САВА ТАБАК МИСЛИ НА ВАС

20 % попуст

Почитувани пензионери,

Сега имате единствена шанса да **заштедите 20%** од цената за технички преглед за патничкото возило. **САВА ТАБАК ОСИГУРУВАЊЕ** ви ја нуди оваа понуда при купување на нашата полиса за осигурување од автоодговорност. Повелете и искористете ја оваа можност во сите станици за технички преглед на **AMCM** низ републиката.

Понудата е возможна заради договорот на **САВА ТАБАК ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ** со **СОЈУЗОТ НА ЗДРУЖЕНИЈАТА НА ПЕНЗИОНЕРИ НА РМ** и со **AMCM**.

AMCM

МОБИЛНИ
БРОКЕР

SAVA TABAK
Акционерско друштво за осигурување

Резиме од регионалните средби со потесните раководства на здруженијата на пензионерите

Во организација на СЗПМ во текот на јуни се одржаа регионални состаноци со потесните раководства на пензионерските здруженија на кои се расправаше за актуелности и проблеми од заедничкото дејствување на оваа најмасовна пензионерска асоцијација во нашата земја.

Тоа вкупност значеше реализација на заклучокот од последната седница на Извршиот одбор на Собранието на СЗПМ да им предложи на здруженијата на пензионерите – членки на Сојузот, продлабочување на соработката меѓу органите на Сојузот и раководствата на здруженијата, покрај формата состаноци со претседателите на здруженијата, да се воведе практика за ин-

леми со кои се соочуваат здруженијата со предлози за нивно решавање. Се истакна заложбата покрај регионалните да продолжи практиката за позначајни теми да се одржуваат заеднички средби со претседателите на здруженијата во СЗПМ, да се подобри извршното информирање на Сојузот од базата, за што како позитивен пример беше наведено Здружението на пензионерите од Дебар, кое редовно доставува записници од седници и други информации. Се нагласи и потребата да се збогати и соработката со Фондот на ПИОМ.

Претседателот на СЗПМ Душко Шурбановски информираше за некои актуелни прашања и отвори некои ди-

ограма за 2009 и 2010 година, а информираше и за иницијативата за пропишување право на социјална пензија на постари лица од 65 години, за стратегијата на Владата за соработка со невладиниот сектор, како и за донесување Закон за учество на пензионерите во работата на Економско-социјалниот совет.

На 15 јуни се одржа регионален состанок во Пробиштип со учество на претставници на здруженијата од Куманово, Кратово, Крива Паланка, Пробиштип, Злетово, Лозово, Радовиш, Свети Николе и Штип. Се дискутираше за состојбите и за прашањата во врска со сервисирањето на Солидарниот фонд од страна на ФПИОМ, за материјално-финансиската состојба на здруженијата, за остварување на Програмата на СЗПМ и на здруженијата, за усогласување на пензите според изменетата шема, 20 отсто од пораст на платите и 50 отсто од порастот на трошоците на живот, како и за проблемите со пензионерските домови, за грижата за старите лица, за пензионерските спортски игри, фолклорните ревии итн.

Потпретседателот на СЗПМ Чедо Георгиевски објасни повеќе дилеми за дејствувањето на Сојузот и здруженијата по усвојувањето на новиот Закон за ПИОМ и укажа на потребата здруженијата со поголем интерес да ги следат сите збиднувања и да се насочат кон најактуелните потреби на членството. Посебен акцент се даде и на потребата од подобра соработка со

твото, а членарината на здруженијата да се доставува понавремено. Беше констатирано дека сервисирањето на здруженијата од Солидарниот фонд за погребнината преку поддрчните единици на ФПИО се одвива на задоволително ниво. Меѓутоа, пензите стагнираат, но треба пореално да се гледаат работите и да видеме поединствени, со тоа резултатите ќе бидат подобри. Беше потенцирана и потребата од изградба на регионален дом на пензионери во Кочани, а стана збор и за најавената инспекција во здруженијата на пензионерите од Државниот инспекторат на Министерството за правда, иако СЗПМ и здруженијата не се државни органи, тука невладини организации без посебни јавни овластувања. Се истакна и потребата органите на здруженијата на пензионерите редовно да соработуваат и меѓусебно да се информираат со делегатите во Собранието на Сојузот и со членовите на ИО на СЗПМ.

Со учество на потесните раководства на здруженијата на пензионерите од Вардарскиот регион состанокот се одржа на 25 јуни во Неготино.

Во уводните забелешки претседателот на СЗПМ Душко Шурбановски посебен акцент даде на усогласувањето на пензите и направи паралела за падот на стандардот на пензионерите во транзицијата, а зборуваше и за значењето на престојното потпишување на Спогодбата со Фондот на ПИОМ и усвојувањето на Правилникот за солидарните средства и членарината. Се заложи за принципот на солидарност и хуманост и за здравствена заштита на сите стари лица, да се збогатат формите на активност во здруженијата особено за активирање на ограночите, а се заложи и на културен план за формирање драмски, литературни и ликовни секции, да се збогати издавачката дејност, да се отвораат клубови на пензионери со галерии и слично.

Во дел од дискусијата беше потенцирано дека СЗПМ доцни во реакциите и дека недостасува заедничка стратегија, дека се потребни измени на Статутот на СЗПМ, а Правно-економскиот совет да го проучи прашањето на висината на наградите на функционерите во здруженијата на пензионерите и да предложи нивно изедначување.

формирање и консултирање за прашања од интерес за членовите на здруженијата – членки на Сојузот преку средби на неговото раководство со потесните раководства на здруженијата од одреден регион во Републиката. Оваа форма на комуникација беше остварена во Прилеп, Тетово, Пробиштип, Пехчево и Неготино.

Темите што беа предмет на разговорот требаше да произлезат од интересот на членството на Здружението со нагласок на зацртаните цели и интереси на членовите утврдени со Статутот на Здружението: стандардот на пензионерите и усогласувањето на пензите, здравствената заштита, сместувањето во пензионерски – стапки домови, геријатрички центри, клубови за дневен престој, центри за дневен престој на пензионерите, односот и соработката со органите на локалната самоуправа (спогодба за соработка со градоначалникот на општината), соработка со општинскиот орган на Црвениот крст, функционирањето на Солидарниот фонд, дистрибуцијата на членарината од страна на Регистрираната организација на сојузите на пензионерите, соработката со органите на ФПИОМ, посебно со поддрчните единици на Фондот, соработката со организациите на инвалидските пензионери и друго.

Наедно се очекуваше да се даде оценка на состојбата со исплатата на пензите преку поштенските доставувачи и колку Здружението може да придонесе за целосен опфат на пензионерите кои треба да отворат трансакциски сметки во деловните банки.

Во областа на информирањето на корисниците на пензии да се даде оценка за квалитетот на весникот „Пензионер плус“, за емисијата „Трета доба“ на МТВ, за соработката со локалните средства за информирање и формите на информирање преку издавање билтени, разни печатени публикации, тематски конференции, разни дебати и слични форми на учество на членовите на Здружението.

Се настојуваше да не изостанат и прашањата од областа на квалитетот на живеењето на членовите на Здружението: спортските игри, ревиите на песната, музиката и игрите и другите видови средби на пензионерите.

На состанокот со раководствата на здруженијата на пензионерите од југо-западниот регион на 3 јуни во Прилеп посебен акцент се даде на односот и соработката со СЗПМ и на некои проб-

леми, заложувајќи се комуникацијата на членовите на ИО со здруженијата да биде на потребното ниво, грижата за подобар стандард на пензионерите да продолжи, да зајакне соработката на здруженијата со локалната самоуправа со потпишување спогодби согласно Меморандумот помеѓу ЗЕЛС и СЗПМ, како и со Црвениот крст и слично.

Тој посебно се задржа и на очекувањата од Спогодбата со Фондот на ПИОМ за солидарните средства, наедно и да се подобри евидентијата на членството и информирањето за исплатата на погребнината, а најави и барање за враќање на средствата задржани од декемвриската пензија во 2007 година наменети за посмртнина.

На 10 јуни регионален состанок се одржа во Тетово со присуство на раководствата од скопските здруженија, Тетово и Гостивар.

Претседателот Шурбановски информираше и за средбите со министерот за труд и социјална политика Џејлан Бајрами и заменик-министерот Спиро Ристовски во врска со предлог на Владата за привремена промена на начинот на усогласување на пензите поради воведувањето на новиот начин на пресметнување на платите, со што дојде до вештачко зголемување на не-то-платите заради додавањето на трошоците за храна и превоз. Поради тоа се предлага усогласувањето на пензите и членарината и работата на Регистрираната организација, за Предлог-спогодбата за соработка со Фондот на ПИОМ, за спогодбите за соработка на здруженијата со локалната самоуправа и Црвениот крст, како и за иницијативата доставена до Владата и Собранието на РМ за учество на пензионерите во Економско-социјалниот совет.

Во дискусијата беше поздравена оваа нова форма на средби за поттикнување на соработката на здруженијата со СЗПМ. Се побара Фондот на ПИОМ да дава почетни информации за трошењето на средствата за погребнината како и за движењето на член-

локалната самоуправа и со Црвениот крст, од интерактивност во соработката со СЗПМ, бидејќи освен ЗП Куманово сите други здруженија од овој регион не најдоа за потреба раководството на СЗПМ да биде покането на отчетните седници на собранијата, а не се доставени и записници од одржаните седници.

На 24 јуни регионален состанок се одржа во Пехчево со учество на потесните раководства (претседатели на собранија, на извршни одбори, секретари, претседатели на активи на жени и делегати во Собранието на СЗПМ) на здруженијата на пензионерите од Струмица, Берово, Кочани, Делчево, Македонска Каменица, Виница, Ново Село и Пехчево.

Претседателот на СЗПМ Душко Шурбановски во уводот ги потсети присуствите за актуелните проблеми во дејствувањето на пензионерите во нашата земја, за стандардот и квалитетот на животот во третата доба, за промените во системот на усогласувањето на пензите, за сервисирањето на пензите и членарината и работата на Регистрираната организација, за Предлог-спогодбата за соработка со Фондот на ПИОМ, за спогодбите за соработка на здруженијата со локалната самоуправа и Црвениот крст, како и за иницијативата доставена до Владата и Собранието на РМ за учество на пензионерите во Економско-социјалниот совет.

Во дискусијата беше поздравена оваа нова форма на средби за поттикнување на соработката на здруженијата со СЗПМ. Се побара Фондот на ПИОМ да дава почетни информации за трошењето на средствата за погребнината како и за движењето на член-

погребнина во поддрчните единици навремено се исплатуваат се побара натамошно подобрување на соработката со ФПИОМ, особено за навремено информирање за движењето на членството и слично. Се постави и прашањето зошто и покрај големото гласачко тело, пензионерите имаат мал број пратеници и членови на општински-те совети? Се нагласи и потребата од изградба на современ пензионерски дом во овој регион.

Беше изнесена позитивна оценка за содржината и квалитетот на дотогашните 10 броја на весникот „Пензионер плус“ и дека треба да се создадат трајни услови за негово натамошно редовно излегување.

Сублимирано од петте регионални состаноци може да се извршат неколку констатации:

- На одржаните средби присуствуваат 122 претставници на потесните раководства од речиси сите здруженија на пензионери - членки на СЗПМ, а во дискусијата учествуваат 48.

- Средбите се оценија како корисни, дека и натаму треба да се одржуваат за одделни теми, а за позначајни да има и состаноци во СЗПМ со претседателите на здруженијата на пензионерите, со присуство на репортерите министри, директорите на Фондот на ПИОМ и на Фондот за здравство и други.

- Се поддржуваат активностите на СЗПМ во сите полиња на дејствувањето, особено за заштита на правата на пензионерите и за подобар стандард и квалитет на животот во третата доба (организирање спортски натпревари, фолклорни ревии и сл.).

- Се поддржуваат иницијативите за донесување Закон за учество на пензионерите во работата на Економско-социјалниот совет и за право на социјална пензија за сите лица постари од 65 години.

- Да се почитува интерактивноста во информирањето, бидејќи има здруженија на пензионери - членки на СЗПМ што ретко известуваат за одржувањето на отчетните седници или другите значајни средби и не доставуваат записници или информации за одржаните седници.

- И покрај почетните резултати потребно е да се збогати соработката со ФПИОМ. Да се настојува враќање на задржаните средства од декемвриската пензија во 2007 година и поредно да се информира за работите од заеднички интерес.

- Се чувствува потреба и од подоб-

ра соработка помеѓу органите на здруженијата на пензионерите и делегатите на Собранието на Сојузот и членовите на Извршиот одбор на СЗПМ, како и нивно заедничко ангажирање за реализирање на Меморандумите за соработка со ЗЕЛС и со Црвениот крст (потпишување спогодби со градоначалници, изградба на домови и отворање клубови на пензионери, грижа за стари лица и друго.)

- Со оглед на позитивните оценки за содржината и квалитетот на весникот „Пензионер плус“ се нагласи потребата да се обезбедат трајни извори за редовно излегување на овој весник на СЗПМ.

Подготви:
Драги Аргировски, секретар на
Извршиот одбор на СЗПМ

ИНИЦИЈАТИВА

за дополнување на член 246 од Законот за работни односи

С огласно Чл. 71 став 2 на Уставот на Република Македонија, Сојузот на здружници на пензионерите на Македонија (СЗПМ) им предлага на овластените предлажачи за донесување на Закон – Владата и Пратениците на Собранието на РМ (Чл. 71 став 1 на Уставот на Р.М.) да му предложат на Собранието на Р.М. да донесе Закон за **дополнување** на Законот за Работни односи (Сл. Весник на РМ бр. 62/05) со кој ќе се пропише право на учество на пензионерите на Македонија, во работата и одлучувањето на Економско-социјалниот Совет.

Пензионерите на Република Македонија имаат право согласно чл. 20 на Уставот на Република Македонија да се здружијат во здруженија на граѓани заради остварување и заштита на нивните економски и социјални права, гарантирани со Чл. 34 на Уставот, утврдени со Законот за пензиско и инвалидско осигурување (Сл. Весник на РМ бр. 80/93).

Согласно споменатите Уставни принципи, пензионерите треба рамноправно, со нивните активни колеги работници, организирани во Синдикат, да учесствуваат во одлучувањето за остварувањето и заштитата на нивните права од пензиското и инвалидско осигурување преку **економс-**

Оваа иницијативата СЗПМ ја достави до Владата и до претседателот на Собранието на Република Македонија Трајко Вељановски, од кого е добиен одговор дека врз основа на член 133, став 2 од Деловникот на Собранието Иницијативата за донесување на закон за дополнување на Законот за работни односи, е доставена до сите пратеници во Собранието на РМ.

И од Владата е добиен одговор дека иницијативата е проследена до надлежните органи на натамошно постапување со цел да добие одветен третман.

Извештај на ПИОМ

Седум милиони евра вишок

Повеќе од 339 милиони евра се слеале во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување (ПИОМ) во првата половина од годината. Од нив за расходи биле потрошени 332,3 милиони евра, а се остварени седум милиони евра вишок. Годинава придонесите во Фондот се поголеми од лани, кога преку целата година биле собрани 661,7 милиони евра поради воведувањето на концептот бруто – плата. И поранешниот министер за фи-

ко-социјалниот совет, односно **трипартиниот** орган кој би имал карактер на „**трипартитен плус**“. Претставниците на пензионерите да учествуваат во работата и одлучувањето на Економско-Социјалниот Совет кога се одлучува за правата од задолжителното пензиско и инвалидско осигурување: висината на пензијата, начинот на усоглавување на пензите со движењата на просечните плати на пензиските осигуреници и индексот на трошоците на живот, правата од здравствено осигурување, за општествениот стандард: домување, одмор и рекреација, учество во управувањето со Фондот на пензиско и инвалидско осигурување.

Системот **“Трипартитен плус”** ќе овозможи покрај социјалните партнери, работодавачите, синдикатот и Владата во договорањето да учествуваат и организации од невладиниот сектор, во случајот, пензионерите, кој е познат во системите на држви – членки на Европската унија. Таков пример имаме во работното законодавство на Шпанија каде тоа функционира. Нема причини да не се вгради во функционирањето на социјално економското договорање и кај нас. Така ќе дојде до полн израз гаранцијата утвредена со чл. 34 од уставот на РМ „право на социјална сигурност и социјално осигурување“ со што ќе се надмине сегашната сосотојба, просечните пензии во Државата во однос на просечните плати од 79% во 1992 год. да паднат на 50,5% денес.

Пензионерите во нивниот работен век уплатувале придонес во Фондот на пензиско и инвалидско осигурување, во висина што ја утврдувало Собранието на РМ. Висината на пензите треба да ја следи висината на просечната плата на вработените. Овој однос од 1992 година се нарушува на штета на висината на просечната пензия. Во 1992 година просечната пензия изнесуваше 79% во однос на просеч-

ната плата, а просечната пензија само на старосните пензионери изнесуваше 83%. Денес таа изнесува 50,5% од просечната плата.

Ваквата диспропорција на пензите и платите треба да се подобрува, а влијание во однос мерките кои треба да се применуваат ќе се остварува преку учеството во работата и одлучувањето на Економско-Социјалниот Совет на претставниците на пензионерите.

Пензионерите очекуваат вакво влијание да остваруваат преку Стратегијата за соработка меѓу Владата и Невладините организации каква што е пензионерската, усвоена од Владата на РМ во почетокот на 2007 год. Пензионерите никој не ги консултира за мерките што се пропишуваат од страна на Парламентот и Владата кои се одразуваат на стандардот на пензионерите. Затоа има потреба да се создаде основ во Законот за работни односи, во делот за **економско-социјалниот совет**, односно „**трипартиниот орган плус**“.

Од овие причини во чл. 246 став 1 во третиот ред по зборот „работниците“ да се даде зборот „и пензионерите“.

Во точка 2 по зборот „синдикатите“ да се даде зборот „и пензионерите“. Ваква интервенција треба да се направи и во точка 4 на став 1 од чл. 246 на Законот за работни односи така што по зборот „синдикат“ се дава за- пишка и зборовите „Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија“.

Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија е асоцијација на 48 здруженија на старосни, семејни и инвалидски пензионери со над 213.000 членови – корисници на пензија или над 80% од вкупниот број корисници на пензија – членови на здруженијата на пензионери, та затоа претставува репрезент на сите корисници на пензија во Македонија.

Претседател на СЗПМ
Душко Шурбановски

доместот за храна и за превоз, кои влијаат на зголемувањето на бруто – основицата од која се пресметува и плаќа придонесот за пензиско и инвалидско осигурување“, пишува во извештајот за финансиската состојба на Фондот во 2009 година.

„Намалувањето на стапката на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување од 21,2 на 19 проценти годинава нема поголемо влијание врз намалување на приходите во Фондот. Тоа е така затоа што од први јануари во платите на вработените е вклучен на-

Е.К. („Време“)

Редакциски одбор:
Чедо Георгиевски
Главен и одговорен уредник;
Драги Аргировски
заменик главен и одговорен уредник;

Членови:
Калина Сливовска Андонова, уредник;
Иванчо Кузмановски,
Костадинка Кајмаковска,
Цветанка Илиева,
Хисен Шакири
Лектор:
Верица Тоциновска

ОД РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПИОМ

Навремено сервисирање на средствата

Солидарниот фонд се потврди во практиката кога почнаа средствата да се сервисираат во Фондот на ПИОМ

Кога пред две – три години се актуелизираше прашањето за трајно решавање на средствата што се исплакаат на семејствата на почнатите пензионери (т.н. Солидарен фонд) да се сервисираат од Фондот на ПИОМ, имаше поединци кои се сомневаа во тоа, притоа нудејќи разноразни „аргументи“. Меѓутоа, оваа законска обрска на Фондот на ПИОМ, средства за погребнина на пензионерите да ги сервисираат подрачните единици, даде добри резултати. Имено, се покажа дека Фондот на ПИОМ од јануари 2008 година успешно го сервисира Солидарниот фонд на корисниците на пензија, откако со нивна согласност им запира дел од пензијата за обезбедување средства за посмртна помош и членарина за членување во здруженијата на пензионерите.

Во периодот од јануари до мај годинава се задржани средства за исплата на посмртна помош во износ од 316.734.240 денари. Но, во првите два месеци од оваа година при исплатата на пензите извршена е задршка од пензијата во двоен износ, односно наместо 140 денари задржан е износ од 280 денари, заради постигнување на континуитет во акумулацијата на средствата за Солидарниот фонд и за членарина, а по одлука на Одборот на регистрираната организација на Сојузите на пензионерите. Ова е направено поради тоа што Фондот на ПИОМ при исплатата на пензите во ноември и декември 2008 год. не вршише задршка за Солидарниот фонд (поради одлуката на Уставниот суд на РМ У.бр.266 од 17.09.2008 год., со која беа укинати одредбите од Законот кои се однесуваат на Солидарниот фонд).

Од акумулираните средства во 2009 год., Фондот на ПИОМ изврши вркање на средствата во износ од 27.479.860 ден. позајмени од здруженијата на пензионери од Кисела Вода во износ од 22.755.600 ден. и од Гевгелија во износ од 4.724.260 ден. Овие средства се исплатија за посмртниот фонд во 2008 год., додека Фондот на ПИОМ не вршише ваква задршка. По одбивање на овие средства, расположивите средства за наведениот период изнесуваат 193.907.800 ден.

Во периодот јануари–мај 2009 година се исплатени вкупно 173.280.000 денари за почнатите 5.776 корисници на пензија. Како што е познато, на семејствата на почнатите корисници на пензија им се исплака посмртна помош од 30.000 ден., согласно одлуката на регистрираната организација на сојузите на здруженијата на пензионерите на Република Македонија.

На 29 мај 2009 год. салдото на сметката

за солидарни средства изнесуваше 23.190.589 ден., од кои разлика меѓу акумулирани и исплатени средства во износ од 20.627.800 ден. (193.907.800 – 173.280.000), вратени средства на сметката од извршени погрешни уплати во износ од 393.660 ден. и пренесени средства на крајот на 2008 год. од 2.169.129 ден.

Од податоците што ги дава Стручната служба на Фондот на ПИОМ, може да се види дека 50.550.000 ден. или 29% од вкупно исплатените средства во износ од 173.280.000 ден. се однесуваат на подрачјето на Скопје со неговите општини, но, исто така, поголем износ на исплатени средства се забележуваат и во општините Битола, Куманово, Тетово, Прилеп и Велес, поради тоа што во овие градови живеат и најголем број корисници на пензија.

Во периодот од јануари до мај годинава, бројот на почнати корисници на пензија изнесува 5.776 и истиот спореден со вкупниот број на корисници изнесува 2,12%.

Исто така, во периодот од јануари до мај годинава, Фондот на ПИОМ вршише уплата на средствата за членарина на регистрираната организација. Издвоени средства за членарина за јануари и февруари за 263.743 пензионери исплатени се 5.274.860 денари; за март за 263.303 пензионери се дадени 5.266.060 денари; за април за 263.177 пензионери се издвоени 5.263.540 денари и за мај за 263.134 пензионери 5.262.680 денари.

Тоа значи дека за првите пет месеци од оваа година на име членарина се задржани средства во износ од 36.897.720 ден. Овие средства Фондот на ПИОМ, како што е познато, ги дозначуваше до регистрираната организација на Сојузите на пензионери, а понатаму тие ги распределуваат на здруженијата членки на СЗПМ, Сојузот на инвалиди на трудот, Сојузот на инвалидски пензионери и на Сојузот на инвалиди на трудот и корисници на инвалидска пензија.

На крајот, да го додадеме уште и ова: во врска со сервисирањето на Солидарниот фонд, Стручната служба на Фондот на ПИОМ вршише редовна исплата на посмртната помош и во досегашното работење нема забелешки од страна на семејствата на почнатите корисници на пензија. Тоа значи дека е ставен ред во користење на средствата што му припаѓаат на Солидарниот фонд, а тоа значи дека соработката меѓу Фондот на ПИОМ и здруженијата на Сојузите на пензионерите е на потребно ниво, што е гаранција за понатамошна успешна работа и соработка.

М.р. Снежана Кутузовска

Годишно отчетно собрание на ЗП Лозово

Со подобра соработка, ќе има подобри резултати

Здружението на пензионери од Лозово, одржува годишно отчетно собрание. Во работната атмосфера, во присуство на сите членови на собранието и како и на претседателот на ИО на СЗПМ **Душко Шурбановски**, потпретседателот на **Чедо Георгиевски** и членот на ИО **Андон Марковски**, се разговараше за едногодишните активности на Здружението, за Програмата за работата 2009 година и за завршната сметка за 2008 год. Во дискусијата во која учествуваа и домаќините и гостите, беше оценето дека иако резултатите се позитивни, постојат се уште не реализирани прашања, како што се подобрување на работата на

селските амбуланти, снабдување со огревно дрво, користење на клубските простории за повеќе намени и друго.

Исто така беше поддржана и иницијативата на СЗПМ за зголемување на пензите и нивно усогласување. Беше оценето и дека здружението нема финансиски средства за учество на културно-забавни, спортски и други активности, како и за бањско лекување, екскурзии и друго. Со подобра соработка со градоначалникот на Општина Лозово и Општинскиот одбор на Црвениот Крст постојат можности резултатите од работата на оваа Здружението да бидат уште подобрите.

Г.Ч.

ПЕНЗИОНЕР *мак*

Весник за сегашните и за идните пензионери

Издавач:
СЗПМ

Година II – број 12–13 – јули – август 2009 год.

БЕСПЛАТЕН МЕСЕЧЕН ВЕСНИК

Издавачки совет:
Душко Шурбановски (претседател)
Андон Марковски
Ѓорѓи Серафимов
Нурне Кадриу
Ѓорѓи Трпчески
Гидо Бојчевски
Чедо Георгиевски и
Драги Аргировски
E-mail: argirovski@szpm.org.mk

Адреса:
СЗПМ "12 удар

Штипско културно лето

Во градот на музиката Штип неколку години се одржува квалитетно културно лето со промо-

ции на книги, театарски претстави, ликовни изложби и многу музички настани. И овој пат не изостана

25-та Меѓународна уметничка колонија „Дебрца 2009”

Незаборавно доживување за пензионерите од Дебрца

На 30 јуни во Белчишта, Општина Дебрца, беше затворена 25-тата јубилејна Интернационална уметничка колонија „Дебрца 2009”. За годинашното јубилејно издание на Колонијата зборуваше ликовниот уметник Ацо Танески, а за затворена ја прогласи членот на Управниот одбор Јордан Блајески.

– Годинашното јубилејно издание на Колонијата, измина во најдобар

ред и сме задоволни од сите содржини што беа планирани, вели основачот и организатор на Колонијата, пензионериот наставник по ликовно, Ѓоко Целески. На Колонијата годинава настапија 12 ликовни уметници од повеќе држави од соседството и поранешните ју-простири, кои изработија 25 уметнички дела. Ликовните уметници твореа на повеќе рурални предели на Дебрца во разни ликовни техники.

– Годинашното јубилејно издание на Колонијата, измина во најдобар

Соработката меѓу здруженијата на пензионерите претставува можност за другарување, меѓусебно запознавање и размена на искуства од животот во повозрасните години.

Таква средба се одржа во Берово. Како гости на Здружението на пензионерите од општината Берово во градот допатуваа пензионери од културно-уметнички друштва на пензионерите од Кочани и Штип.

На концертот, кој при тоа го одржаа пред беровци, најнапред се претставија гостите од Штип. Со него всушеност и започна практичното постоење на нововоставената соработка меѓу беровското и штипското здружение на пензионери. Гостите од Штип во својата програма се претставија, меѓу другото, и со грст староградски песни

учеството на највозрасните штипјани кои се претставија со целовечерен концерт со учество на хорот „Пензионерски цветови”, народниот оркестар и „Трио Веселинови“. Во името на Здружението на пензионерите присутните во полната сала на Домот на културата „Ацо Шопов“ ги поздрави претседателот Михаил Кралев. Староградските и извornите песни најдоа на убав прием кај гледачите. На оваа културна манифестација секоја година има забележителни музички настани, а концертот на пензионерите беше оценет како мошне квалитетна изведба.

Ц.С.

Фолклорниот ансамбл од Куманово на „Гаковачки везови”

Пензионерското културно-уметничко друштво „Ѓоко Симоновски“ со својот фолклорен ансамбл, деновиве учествуваше на 43-от Меѓународен фолклорен фестивал „Гаковачки везови“ во Гаково, Република Хрватска.

Во дефилето на кое учествуваа 54 ансамбли со над 4.500 учесници, како и во ревијалниот настап кумановските пензионери настапија меѓу првите и беа срдечно поздравени за спектакуларната изведба на сплетот „Билјана платно белеше“.

Песната, музиката, дружелубноста, радоста, смеата и ширењето на приятелството беа посебна ка-

рактеристика на фестивалот и на престојот во Република Хрватска. Кумановските пензионери беа сместени во Форкушевци, а беше организирана и посета на катедралата

во Гаково и на надалеку прочуената ергела со елегантните, горделиви шпицанери.

В. Деур

Пензионерите пеат

Во рекреативниот центар Нико Попе на падините на Пелистер Културно-уметничкото друштво „Сирма Војвода“ од Битола беше

домаќин на традиционалната манифестација „Пензионерите пеат“ на која учествуваа и ансамбли и пејачки групи на здруженијата на

пензионерите од Богданци, Гевгелија, Валандово, Кавадарци, Неготино и Прилеп. На овој начин пензионерската пејачка група „Сирма Војвода“ достојно ја обележа 30-годишнината од формирањето.

ЗПО Берово

Другарување со Кочани и Штип

Настан на пензионерите од Берово на концертот

со што покажаа дека музичката уметност била вистинскиот начин луѓето да го покажат развиениот социјален и урбан живот.

Гостите од Кочани, чиешто присуство на концертите во Берово е традиционално, прикажаа дел од македонското традиционално музичко богатство, додека пак беровци претставија дел од малешевското народно творештво.

Сè на сè, и овој концерт ја покажа виталноста на луѓето кои што се пензионери, нивната љубов кон зачувувањето на македонската музичка традиција но и, уште поважно, да ја пренесат на помладите генерации.

текст и фото: Драги Ролевски

Вања Лазарева

И во деветтата деценија присутна на сцената

Легендата на македонската песна Вања Лазарева, иако веќе стапната во деветтата деценија од животот, беше дел од промотивниот концерт на „НАВ“, одржан на 2 јули во Куршумлија, во рамките на манифестацијата „Скопско Лето“.

Од посебен агол треба да се гледа на присуството на Вања Лазарева на овој концерт, зашто таа со својот настап покажа дека гласот не може да се пензионира.

Нејзиниот настап беше на ниво на нејзините стандарди. Беше на висина на задачата потпомогната од хорот „Хармони“, самостојна група на авангардни креативци, кои во целиот проект се влезени со огромна љубов кон идејата модерно да ја озвучат Македонија.

Концептот на концертот во основа се потпира на современата електронска музика, па затоа присуството на Вања Лазарева е

уште по интересно и по атрактивно, бидејќи таа припаѓа на една поинаква и постара интерпретаторска генерација. Но, од друга страна тоа ни најмалку не чуди,

ако се има на ум нејзината досегашна соработка и веројатно нејзината уметничка потреба несебично да соработува со младите музички творци, со оние што ги потпуштуваат прогресивните идеи во светот на музиката. Нејзината изведба беше бурно

поздравена од публиката, како и што прилега. Аплаузот значеше почит не само кон нејзиниот талент туку и кон нејзината возраст.

Ова беше уште еден пример дека годините и возрастта не се прека, туку напротив можат да бидат предност заради здобиеното искуство, во овој случај на сцена и естрадата.

Т. Гавровска

ПОЕТСКО КАТЧЕ

Цвета
Спасикова,
пензионерка
од Штип

ВИСТИНА

Луѓето не секогаш
со дарови ја даруваат
со ѓаволски бакнеж ја целуваат
и ако со тешка мака
така се снофа во хаосот на Луцифер.

Не џабе се вели
и очи да и мажеш
и веѓи да и тегнеш
кога-тогаш ке излезе на виделина.
Вистината е надеж за човештвото.

Од најновата збирка „Химена“

Мора да се изнедри вистината
од јадрото на душата
зашто лагата има куси нозе
завиена е во маглина.

14-ти Регионални спортски натпревари и игри во 2009 год.

Се натпреваруваа 1307 пензионери и пензионерки од 45 здруженија

Годинашните 14-ти по ред регионални спортски натпревари и игри во сите осум Региони во Република Македонија се одржуваат во временскиот период од 28 мај до 14 јуни 2009 год. по следниот редослед:

На 28.05.2009 год. натпревар се одржува во првиот Регион на кој домаќин е организатор беше Здружението на пензионерите од Општина Центар Скопје.

На 30.05.2009 год. натпревар се одржува во петиот Регион на кој организатор и домаќин беше Здружението на пензионерите од Кавадарци.

На 31.05.2009 год. натпревар се одржува во вториот Регион на кој организатор и домаќин за првпат беше Здружението на пензионерите од Општина Ѓорче Петров.

На 11.06.2009 год. натпревар се одржува во седмиот Регион на кој организатор и домаќин беше Здружението на пензионерите од Општина Ново Село.

На 13.06.2009 год. натпревари се одржуваат:

- Четвртиот Регион на кој организатор и домаќин беше Здружението на пензионерите од Охрид,

- Шестиот Регион на кој организатор и домаќин беше Здружението на пензионерите од Општина Злетово,

- Восмиот Регион на кој организатор и домаќин беше Здружението на пензионерите од Општина Виница.

На 14.06.2009 година последниот регионален натпревар се одржува во тре-

Меѓутоа, во вториот Регион бројот на натпреварувачите е зголемен во двете категории за 25 натпреварувачи, додека во шестиот Регион е зголемен во двете категории за 46 натпреварувачи.

Незначително зголемување или намалување е присутно и во останатите Региони.

Исто така за истакнување е дека оваа година бројот на спортските дисциплини во кои се натпреваруваа пензионерите е зголемен за две спортски дисциплини двојбој и тројбој. Со оглед на тоа дека овие спортски дисциплини за првпат се применуваат од оваа година во 1 и 8 Регион натпреварувачи во овие спортски дисциплини од двете категории не се натпреваруваат, па така на Републиките спортски натпреварии во овие дисциплини непосредно учество ќе земат само шест Региони.

Сакам да напоменам дека во дисциплините двојбој и тројбој на ниво на Регионалните натпревари, веројатно поради малиот број на натпреварувачи во практика се случува два или три натпреварувачи да имаат исти број бодови. Заради ова потребно е комисијата да изнајде соодветно решение во бодирањето на дисциплините двојбој и тројбој, а дотогаш доколку се случи два или три натпреварувачи да имаат исти број на бодови првакот да се определува со влечење јдренка како што беше случај во Ново Село и Ѓорче Петров.

Ако се има во предвид дека максималниот број на натпреварувачи на Регионалните натпревари во сите 11 дисциплини во двете категории е 2040 натпреварувачи, а се натпреварува само 1307, простор за активност по здруженијата кои не бележат задоволителна активност на овој план има прилично доста. Особено за истакнување во негативна конотација се случувањата во третиот и четвртиот Регион натпреварувачи од здруженијата на пензионерите од Прилеп и Охрид без конкуренција во голем број на дисциплини се пласираат директно на Републиките натпреварии за што тие не се виновни, тука вината е кај останатите здруженија од овие Региони што не пројавуваат поголема активност.

Покрај натпреварувачи на Регионалните натпревари присуствуваат и меѓу себе се дружеат, навиваат за своите екипи околу 800 други пензионери членови на здруженијата или нивни гости. Ако се има во предвид дека во еден подолг временски период пред одржување на Регионалните натпревари се спроведуваат масовни подготовки по здруженијата и нивните ограноци во рамките на здруженијата се доаѓаат до податок дека во подготовките за овие натпревари во подолг временски период на спортски план се активни прилично голем број на пензионери која активност придонесува за одржување на нивната психичка и физичка способност. Покрај ова многу е важно да се истакне меѓусебното дружење и запознавање како и издавање на макар и за момент од секојдневните проблеми кои не следат во овој прилично долг транзициски период од кој не се поштедени ниту пензионерите.

Инаку може да се констатира дека натпреварите по Региони со исклучок на еден мал број, се одржуваат многу поорганизирано гледано од секој аспект. Сите Регионални натпреварии беа

закажани и одржани во временскиот период од само 15 дена и во поголемиот број искрдионирани со Републиката комисија како би се обезбедила можност за нивно покривање, следење како и укачување на соодветна помош во разрешување на одредени проблеми. И покрај ваквата оценка и во наредниот период е потребно уште поголемо координирање во планирањето помеѓу здруженијата организатори и домаќини на натпреварите со Републиката комисија.

Иако овој состав од Републиката комисија функционира веќе трета година и понатаму во Извештаите за одржаните Регионални натпревари се манифишираат одредени значајни пропусти поради што многу тешко се доаѓа до потребните податоци за подготвотки на Републиките натпревари.

Посебно е за истакнување дека со измената и дополнувањето на Правилникот за спорт и рекреација со член 16 пропишана е обврска за организаторите и домаќините на Регионалните и Републиките спортски игри и натпревари натпреварувачите во атлетските дисциплини и тоа (тегнене јаже, трчање на 60 и 80 метри, скок од место, фрлање гуле како и двојбој и тројбој) да ги осигуруваат во било која осигурителна компанија. Оваа година за првпат во некои региони особено во скопските осигурителни компании одбива да извршат такво осигурување. Потребно е заради настанатиот проблем раководството на СЗПМ да превземе мерки за надминување на проблемот.

Без исклучок во сите осум Региони на регионалните натпревари беа присутни и учесниците ги поздравија и ги отвараат натпреварите градоначалниците на локалната самоуправа, а во првиот, вториот и четвртиот Регион каде домаќини беа здруженијата на пензионерите на Центар, Ѓорче Петров и Охрид, градоначалниците беа и покровители што е за поздравување. Од овој податок може да се види дека здруженијата на пензионерите и локалната самоуправа имаат добра соработка.

Во информацијата за истакнување е проблемот што произлегува од поедини здруженија кои на Регионалните игри пријавуваат натпреварувачи дури помлади од 40 години.

Консултирајќи го Законот за пензионери и инвалидско осигурување членот 17 е многу јасен кој вели дека „Осигуреникот стекнува право на старосна пензија кога ќе наполни 64 години живот за маж, односно 62 години живот за жена и најмалку 15 години пензиски стаж“. Понатаму членот 18 го разработува во деталь на намалувањето на старосната граница ако некој осигуреник има бенифициран стаж, но во ниеден случај старосната граница не може да биде под 50 години старост.

Од вкупниот број 45 здруженија на пензионерите од сите осум Региони кои зедоа учество на Регионалните натпревари пласман за Републиките натпреварии обезбедија екипи и поединци од 35 здруженија. Инаку на Републиките натпреварии ќе се натпреваруваат 376 натпреварувачи од кои 198 во машка и 178 во женска конкуренција.

Од анализата на одржаните 14-ти по ред Регионални натпреварии, Комисијата за спорт констатира дека натпреварите се одржани во спортски дух, при што се постигнати завидни резултати со оглед на годините на натпреварувачите на што можат да им позавидат и многу помлади натпреварувачи. Во исто време на седницата на Комисијата се констатира дека целта за ради што се воведени овие натпревари од страна на СЗПМ е во целост постигната и како таква е потребно да продолжи и во наредниот период.

Комисија за спорт
претседател,
Здравко Петковски

Енгматиката - верен придружник на Никола Петковски и во пензионерските денови

- Енгматиката за мене претставува непресечен извор на животна енергија за секаков вид творештво, симбол на умствената умешност, доблест и благородна вештина во служба на човештвото – ова го изјави веднаш на почетокот од средбата инж. арх. Никола Петковски дојенот на македонската енгматика, кој иако е веќе пензионер, нема намера насекоро да се збогува со енгматиката. Неговиот прв крстозбор го составил и го објавил уште во второ одделение. Денеска има 62 години, а зад себе 54-годишна перманентна творечка дејност на полето на енгматиката. Ценевме дека ќе биде интересно разговорот да го започнеме од далечната 1950 година на затоа го прашавме:

Како вушност започнате со енгматиката, која очигледно за вас е повеќе од хоби?

- Првото свој контакт со енгматиката го имав уште пред појаѓето во основното училиште. Во тоа време, во педесеттите години на минатот век, моите родители купуваат „Нова Македонија“, „Политика“ и „Политикин забавник“. Секогаш ги решаваат крстозборите пред мене и така кај мене поттикна интересирање за енгматиката. Така вушност и научив да читам и пишувам и кога бев ученик во првото одделение, на возраст од 7 години, јас веќе со помош на моите родители можев и да ги решавам крстозборите. Тоа кај мене причинуваше огромно задоволство и поттикнаше го да се интересуваат за енгматиката.

Како тече понатаму вашата енгматичка кариера?

- Од почетокот на деведесеттите години практично престана мојата производија и пласман во весници и списанија надвор од Македонија, па своите творечки сили ги насочив кон домашните весници и списанија, а посебна соработка разви во весникот „Македонија – Европа“ за нашите иселеници и гастарбайтери во странство, кој се издава во Германија.

Господине Петковски, можно ли е да се сумира толку обемно творештво?

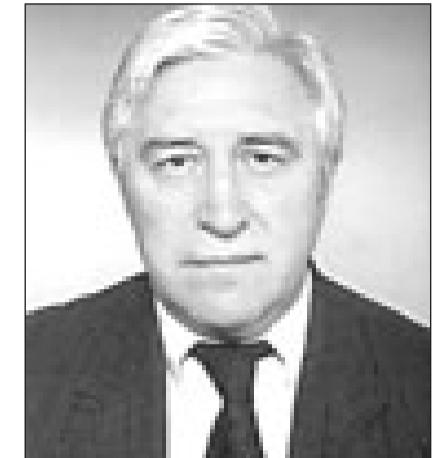
- За сите овие изминати години имам решавано безброй крстозбори и други енгматички творби од други автори и исто така имам составено и објавено огромен број свои творби. Ги составуваме и видови енгматички творби, пре тешко крстозбори и тоа сите нивни можни видови и варијанти, но исто така и многу анаграми, ребуси и разни други видови состави. А колку се вкупно? Сигурно повеќе од десет илјади од сите енгматички родови.

Енгматичар сте со многу награди и признанија. Невозможно е сите да се набројат, па сепак, споменете ни некои?

- Во текот на енгматиската кариера имам освоено многу награди како учесник во низа натпревари и конкурси, како во решавање енгматички творби. Меѓу нив спаѓаат наградите во „Котелец“ и во „Квиз“ – Загреб, каде имам освоено најдобар анаграм на годината, а потоа освоеното прво место во СФРЈ на конкурсот за ребуси како и многу други.

Телевизиската публика ве памети и како учесник во повеќе квизови...

- Да. Со успех настапував на сите ТВ-квизови што ги организираа македонските ТВ-куки. Во „ТВ-крстозбор“ учествував три пати, во „Енigma“ три пати, во „Сепак се врти“ два пати, во „Бројки и букви“, пласирајќи се секогаш во завршните борби на полуфиналиња-

та и финалињата. Во некои квизови во кои не учествував, бев активен соработник во подготвувањето на прашавките.

Конечно, како ги оценувате од денешната временска дистанца 54-те години енгматичка активност?

- Во секој случај, награда и сати-сфакција за вложениот труд, енергија, дух и интелект да ги создадам тие творби и огромно задоволство од нивното реализирање и пласман во јавноста за широка употреба на читателската публика. Како што јас целиот живот со задоволство решавав турнири енгматички творби, така верувам дека такво задоволство им пружав сите овие години и на читателите на сите весници и списанија кај нас и во странство.

Секретот е се кон сето она што сум го направил на полето на енгматиката и огромниот творечки опус за тоа време, можам да бидам среќен и задоволен што сето ова во овој миг ме прави дојен на македонската енгматика, бидејќи сè уште никој денес зад себе 54-годишен енгматички стаж, а и по годините на возраст, сигурно сум најважен активен енгматичар кој и посетувам творби.

Значи немате намера да се збогуваат со енгматиката насекоро?

- Сиот изминат живот, во сите радости и таги, неволи и проблеми, успеси и неизвесности, во сите стремежи, енгматиката беше мојот верен придружник и смисла на животот и така ќе продолжи и најатам. Енгматиката за мене претставува непресечен извор на животна енергија за секаков вид творештво, симбол на умствената умешност, доблест и благородна вештина во служба на човештвото. Како пензионер имам доволно време за оваа моја голема пасија и љубов, за оваа моја животна определба. Неодам се зачленив и во Здружението на пензионерите „Ѓорче Петров“, па очекувам тоа да ми донесе нови контакти и ангажмани, нови мотиви за творештво. А можеби љубовта кон крстозборите ќе ја проширом и меѓу пензионерите во Здружението.

Цветанка Илиева

ПОЕТСКО КАТЧЕ

ЗАКАЧЕТЕ ОСМЕВ

Запејте птици

на мириси рози.

Закачете осмев

на секое лице.

Тегобите,

Брчките,

нека ги одвеје ветерот,

Спектар од бои

да нарочат очи

Седма ревија на песни, музика и игри во Пробиштип во знак на изворниот фолклор, богатиот колорит на нашите носии и квалитет на изведбите

Ревијата на песни, музика и игри, седмата по ред, на 30 јуни се одржа во градот на рударите и акумулаторската индустрија, во Пробиштип, токму таму каде што започна пред седум години. Општа карактеристика за ревијата е високото ниво на организираност, презентацијата на нашите традиции, изворниот фолклор, богатиот колорит на носии и што е најважно добриот квалитет на изведба со кој се претставија учесниците.

Во преполната сала на киното "Рудар" се бараше место повеќе, што значи дека интересот за Ревијата беше повеќе од очекуваното. На самиот почеток гостите и учесниците ги поздравија претседателот на ЗПО Пробиштип, **Тодор Аксентиев**, кој истакна дека му причинува чест и задоволство што

овде се одржа првата ревија, што ова здружение ја одигра пионерската улога во дружењето на пензионерите на полето на културата, поздравувајќи ги со традиционалното рударско СРЕЌНО.

Од име на градот домаќин, на гостите им се обрати и граѓаначалникот на општината **Тони Тоневски**, кој им посака

пријатен престој на гостите и учесниците, успешен настап, многу здравје и долг живот. – Мило ми е што сте избрале форма да си го организирате животот на овој начин, а се знае дека со песната, играта и музиката животот може само да се направи поинтересен и да се продолжи, – истакна Тоневски, – и додаде дека секогаш ќе настојува да ги поддржува пензионерите и да им ги овозможи нивните активности, бидејќи на тој начин тие не само што се промовираат како КУД, ја промовираат локалната самоуправа, па и општината. Нивните настапи се вистински празник за граѓаните на општината.

Ревијата за отворена ја прогласи потпретседателот на СЗПМ **Чедо Георгиевски**, кој истакна „дека токму пред седум години и токму во оваа сала започнавме активност со десе-

тина друштва или фолклорни групи. Започнавме доста смело и тоа се исплати. Денес ретко во кое здружение не постои КУД, фолклорна група, хор, инструменталисти, солисти итн.

Радува фактот што од година во година се бележи квалитетот во настапите, се истражуваат нашите стари обичаи и песни, се негуваат традициите, но не се заборава и современото музерирање.

Редоследот на настапите беше по извлечените бројки, па така, чест да ја отворат ревијата им припадна на домаќините. Тие започнаа со еден стар обичај „Китење на стожер“ проткаен со жетварска песна, а потоа исполнува неколку песни и ора од Пробиштипско. Тоа беше изведба, наградена со бурен

аплауз. Гостите од Радовиш, исто така, се претставија со изворни песни на женско вокално трио и со изведба на иневско

оро, како и со дует кавали и соло гајди. Пензионерите од градот под Исарот, од Штип, настапија со три хорски песни во

придружба на народен оркестар, а триото "Веселинови" исполнува две квалитетни изворни песни во придружба на гајда.

Женско вокално трио, во придружба на дует кавали понудија и гостите од Свети Николе, кои исполнуваат две изворни

песни. Кратовчани се претставија со мешовито троје во придружба на гајда и гусла, а потоа инструменталистите изведоа

сплет ора. За прв пат годинава, настапија и членовите од пензионерското здружение од Крива Паланка. Дует кемане и гајда, а потоа само со кемане беа изведени сплет ора од Кривопаленчко.

Гостите од Куманово понудија нешто ново. Покрај двете хорски изведби, драмската работилница при Здружението се претстави со кореографијата "Билјана платно белеше", која

исто така беше бурно поздравена од присутните. Средбата ја затворија, три женски тријади од Злетово, кои настапија со песни во придружба на гајда и кемане.

Фото: Унтерфото

На крајот претседателот на Комисијата за културно забавен живот, **Душан Перески** на учесниците на ревијата им врачи признанија за учество. Дружењето продолжи во хотелот Сан Нико, каде се пееше и играше до доцните попладневни часови.

Програмата од Ревијата во целост се емитуваше на локалната телевизија, а по барање на гледачите и се препрезираше.

Милевка
Здравковска

Регионална ревија на песни, музика и игри во Тетово

Мултиетничка програма на изворен и староградски фолклор

Во полната сала на Центарот на култура во градот под Шара на 3 јули се одржа регионалната ревија на песни, музика и игри на која со свои програми зедоа учес-

ство пејачки и играорни групи, дуети, солисти и инструменталисти на здруженијата на пензионерите Гази Баба, Гостивар, Ѓорче Петров, Кисела Вода, Сарај, Центар, Чайр, Шут Оризаре и Тетово.

Најпрвин **Нервет Јашари**, претседател на Собранието на Здружението на пензионерите во Тетово срдечно ги поздрави гостите, меѓу кои и претседателот на СЗПМ Душко Шурбановски, а на учесниците на ревијата им посака успех во презентацијата на фолклорот од регионот и со содржавна програма да потсетат на старите добри изворни и староградски песни од нашето културно богатство.

Присутните ги поздрави во име на градоначалникот со-ветникот **Куртиш Куртиши**, а ревијата за отворена ја прогласи **Драги Аргировски**, секретар на СЗПМ при што, меѓу

другото, истакна дека Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија, седма година по ред го организира ова културно дружење на пензионерите, кое значително придонесува за обновување и за збогатување на нашата фолклорна ризница, но и за културна релаксација многу битна за третото животно доба. Со своите уметнички дострели и зрелост пензионерските ансамбли, пеачките групи и музичари се почесто освојуваат признанија и награди на разни меѓународни фестивали, како што се во Долнени, Битола, Кочани и други. Во секој случај, напомна Аргировски, ревиите, не само што придонесуваат за зачувување од заборав на нашиот фолклор, на обичаите, на традициите и на културниот идентитет, туку имаат голем удел и во подобрувањето на содржината и на квалитетот на животот на пензионерите.

Ревијата мина во знакот на мултиетничка програма на изворен и староградски фолклор на македонски, албански, српски и ромски јазик.

Пејачката група на скопското здружение на пензионери

Гази Баба исполнитри три песни, а солопеачот Ѓорѓи Тасевски успешно ја интерпретираше песната „Севдалино малој мо-

ме“. По нив настапија претставниците на Здружението на пензионерите од Гостивар Мустафа Камери, Јелена Јакимовска, Бранко и Миленка Бишкоски, како и триото Али

Имери, Фариз и Иљаз Лимани. Успешна изведба со кавали изведоа Сала Шабани и Емин Џафери.

Од Здружението на пензионерите на општина Ѓорче Петров се претставија соло пеачите Миле Готик, Стојан и Нат-

ка Ѓуровски и Илија Стојановски, а Драган Сугаровски исполнит сплет на гајда, додека од најбројното пензионерско здружение во нашата земја „Кисела Вода“ се претставија соло пеачите Тања Јовановиќ и Стојан Вељановски и игра-

орната група со две ора, а со аплауз беше поздравена музичката изведба со гајди и други народни инструменти. Со аплауз беше поздравен и настапот на дуо со кавали на Здруже-

нието на пензионерите од општина Сарај, а од Здружението на пензионерите на општина Центар – Скопје настапија соло пеачите Трајанка Томова и Злате Стефановски.

Здружението на пензионерите од скопски Чайр освен со играорна група се претстави и со соло-изведби на Бранислава Ставровска и Зија Амети и дуетот Вера и Ленче.

За прв пат на ревијата учествуваше и новоформираното здружение на пензионери на скопската Општина Шут Оризаре со истакната интерпретација на ромски песни на Шефки Кајтаз, со народен оркестар и играорна група со чочек.

На крајот поздравени со аплауз настапија домаќините – Здружението на пензионерите на Тетово со две пејачки гру-

пи со сплет на македонски и албански народни песни, а традиционално со квалитетна народна песна се претстави дуетот Tome Угриновски и Митра Јовановска.

Признанијата за учество на ревијата на учесниците им ги врачи Чедо Георгиевски, потпретседател на СЗПМ.

С.Д.

Средба во паркот

Честопати ја гледав во паркот како седи на клупата со книга во рацете и чита. Ја поткренувава главата, и со љубов ги гледа велелите, разиграни дечиња, а нејзиниот поглед како да вели: "Колку е убаво да си дете!"

Така беше и тој ден. Сонцето ги осветлуваше и ги милуваше со своите уште не толку топли зраци дечињата, првите цвеќиња, тревата, дрвјата, неа... Ја гледам и се прашувам дали смеам да го нарушаам нејзиниот мир и занес во природата, во читањето? Сепак се осмеливам:

- Извинете госпоѓо, дали е слободно да седнам?

- Да! - одговори таа, - а јас сум изненаден од несоодветната срамежливост во гласот на дамата која не е така млада. Ме погледна и имав впечаток дека оцената беше: пристоен господен, би можела со него да разговарам. Потоа погледот го сврте кон книгата за негување цвеќиња и кон неколкуте мали саксии со петуни во моите раце.

- Колку се убави боите на петуниите!

- Да! Сега ги купив многу евтино, ќе ги насадам во мојот двор – одговорив, размислувајќи што уште би можел да кажам.

- Кога се така евтини, би можела јас да купам една саксија од Вас! – во нејзиниот глас се почувствува привук на шега и веселост.

- Не ми се за продавање. Овие не се ни доволни за во мојот двор. Би можеле да отидеме заедно и да купиме други, можеби и уште поубави од овие со Ваша помош – и одговорив среќен дека разговорот тече пријатно, а искра на надеж за продолжување на дружењето со неа ми го загреа срцето! Имав впечаток дека и нејзе ѝ е

пријатно што разговораме, иако речиси не се познаваме. Од понатамошниот разговор дознав дека и двојцата ја сакаме природата, дека сакаме да го слушаме прекрасниот пој на птиците во пролетните и летните утра, дека и таа станува рано и го пие цел ден утринското кафе. И

то будно сонување, тишната меѓу нас.

- Знам дека жените не се прашуваат за годините, но би сакал да знам колку години имате, работите ли сè уште!

- Не работам, пензионерка сум, а годините не ги кријам! Уште некој месец и ќе наполнам 65 години – ми одговори весело свесна дека изгледа многу помлада.

- Се извинувам што Ве прашувам, чекате ли некого или само си седите и уживаате во убавината на паркот?

- Почувствував дека не се допадна моето прашање. Се повлече и како да престана магијата на нашата искрена и пријателска конверзија. Сенка и помина преку лицето и ѝ ја избриша нежната наслејка, што до тој момент и го красеше лицето. Одговори само кратко и тико:

- Да, го чекам сопругот.

Ме гледаше и со погледот како да ме прашуваше: "Зошто ли се битни годините во оваа средба? Што ти е намерата човеку?" Тогаш ја сврте главата кон мене и за прв пат ме погледна право в очи. Очите и беа тажни, но преубави. Како да се двоумеше за миг, но само кратко рече:

- Уште малку и ќе дојдат по мене маж ми и внук ми, – а нешто како да ми велеше дека не ја заборува вистината!

- И има по што да дојдат. Би сакал и јас да можам да дојдам со внукот по некој како што сте Вие! – Станав и се поклонив со почит, а потоа се оддалечив натажен, малку разочаран, несакајќи да и предизвикам какви било непријатности.

Така се разделивме. Од некој мои пријатели дознав дека била вдовица, дека и јас нејзе сум и се допаднал, но и дека нешто ја спречило да се осмели и да ја каже вистината. Нашите животи продолжија секој завиткан во својата осаменост, но јас и денес сонувам да го пијам утринското кафе, цел дан со неа.

Вукица Петрушева
пензионер од Свети Николе

Центар за одмор и рекреација – Катланово

Посакувано катче на пензионерите

Во бањскиот комплекс – Катланово, за стотина метри од левата страна на Пчиња, во пазувите на шумата, непосредно над кривулестиот асфалтен пат, се наоѓа Центарот за одмор и рекреација на пензионерите. Под дебелите сенки на високите дрвја, како да се затекира од очите на обичните минувачи и како да им пркоси на врелото јулско сонце и пеколните горештини што ја пржат околната. И ние сигурно немаше да го забележиме, доколку, кога се приближувааме кон него, не ни го привлекоа вниманието познати звуци и рефлени на една македонска народна песна. Свртиме кон објектот и колку повеќе се наближувааме, толку повеќе очеше песната. Распеаната дружина седеше во ладовината и небаре уважбан хор пред значаен настап, прецизно ги редеше стиховите. Не можевме

вушност, времето после појадокот, според програмата е оставено на корисниците за индивидуални потреби, на пример, за бањски и медицински услуги, што се остварува преку Друштвото за физикална медицина и специјализирана рехабилитација, кое се наоѓа во бањскиот комплекс. Но, оваа група од втората смена, како да има помалку потреба од такви услуги,

заеднички се пее и оро се заиграува. Дружењето и веселето најчесто трае до 22,30 часот, кога тишната зачурува, а Центарот заспива. Музичките средби и веселби се многу поинтересни кога во Центарот се носи жива музика, што беше традиција во претходните години, – што и оваа година ќе продолжи.

Привлечноста на Центарот е најистина голема и од аспект на цената на пансионските услуги – 580 денари со ДДВ за дневен престој на пензионери и 850 денари со ДДВ за други лица, што е најниска во земјава. Затоа интересот за користење на капацитетот е уште поголем, но просторот е ограничен на 65 посетители. Покрај другото, корисниците посебно ги привлекува и сместувањето во хотелски услови, главно во двокреветни соби, но со заеднички тоалети.

Посебна грижа во Центарот се води за здравјето и исхраната на корисниците. Во однос на контролата и зачувањето на здравјето постои иницијатива да се организира еднонеделна посета на лекарска екипа од најблиската амбуланта за да спроведе основна контрола на здравјето и да им се даде медицинска помош на заинтересираниите. Додека се очекува реализација на оваа иницијатива, моментално давањето медицинска помош се остварува благодарение на волјата и несебичноста на пензионираниот лекар, специјалист по епидемиологија, **Славе Андоновски**, кој со својата сопруга **Јелица** користи одмор во втората смена.

Во „амбуланта“, во неговата соба

секојдневно доаѓа по некој пациент за да му измери притисок и да му даде лекарски совет.

Во кујната, во вистинскиот момент, кога се подготвуваат ручекот, на своето работно место покрај шпоретот ја најдовме главната готвачка **Сека Филиповска** и нејзината помошничка **Кате Петровска**. Сека, со 30-годишно искуство во готварството, јадењата ги прави како за клиентела од најреномирани ресторани и хотели. Овде менито се приспособува според структурата на корисниците, со примена на повеќе зеленчук, сè со цел да се намалат медикаментите.

Веројатно и затоа **Марица Димитровска** од ЗП „Центар“, го продолжила својот престој од прва во втора смена, а доколку и се овозможи, ќе остане и понатаму. Посебно задоволство од целокупниот третман и услугите во Центарот изрази и брачниот пар **Даница и Исак Чадиноски**, кои 15 години со ред доаѓаат и чувствуваат сејкупно подобрување на здравјето. Исто така, со години редовно го посетуваат Центарот и тројцата најблиски другари, **Андон Марковски**, **Цане Горѓиевски** и **Фоти Керамичев**.

Завршивме со посетата и сакавме да се поздравиме. „Хористките“ повторно запееја. И нив ги запишавме во нотесот: **Трајанка Стојановска**, **Нада Ивановска**, **Јорданка со својот сопруг Панче Јордановски**, **Миленка Митревска**, **Станка Китановска**, **Сава Секуловска**, **Карага Стевка** и други. Тие со песна не пречекаа, со песна не испратија!

Мендо Димовски

да одолееме оваа глетка да не ја овековечиме со фотографија.

Управителот на Центарот, **Борче Дамески** почна да се оправдува дека навистина ништо не е наместено (со хор да не пречекува), туку дека е тоа секојдневна појава.

Најчесто и се препушта на песната или другарува со убavinите на околината. Управителот Дамески не запозна со основните податоци за Центарот, посебно нагласувајќи ја дејноста и капацитетите што ги поседува-

Почитувани пензионери, корисници на патнички возила, и оваа година продолжува соработката со АМСМ

Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија во договор со Авто Мото Сојуз на Македонија повторно овозможуваат попуст од 20% од цената за технички преглед на возилото. За разлика од минатата година, сегашната процедура е доста поедноставена. За начинот и соработката меѓу овие две големи организации зборувавме со г-ѓица Савица Неделковска - раководител на Сектор за големи корисници при АМСМ.

- **Сојузот на здруженија на пензионери на Македонија и Авто Мото Сојуз на Македонија ја продолжуваат соработката за попуст за технички преглед за возила на пензионери. Дали останува досегашниот попуст од 20% на вообичаената цена за другите корисници?**

Секако, со продолжување на соработката останува и понатаму да важи попустот од 20% на вообичаената цена во станиците за технички преглед на АМСМ на територија на Р. Македонија.

- **Дали сметате дека пензионерите се група на граѓани кои ги заслужуваат овие бенефиции, иако АМСМ работи на комерцијална основа како и сите други субјекти во државата?**

АМСМ секогаш го имал како примарна цел интересот на граѓаните и она што го издвојува од конкуренцијата на пазарот во моментов е токму граѓанска ориентација. Пензинерите се граѓани посебно значајни за нас, граѓани кои заслужуваат посебно внимание пред се заради заслугите кои ги носат од време на нивниот работен век. Ние како куќа ги цениме и начин да им се оддолжиме е грижата за нивната безбедност во сообраќајот.

- **Кои се новините со сегашната обновена соработка?**

За разлика од досегашната соработка дополнение има во делот на осигурителните полиси кои пензионерите ќе може да ги подигнат во сите станици за технички преглед кај осигурителниот брокер Мобилити. Осигурителните полиси ќе се

издаваат од осигурителната компанија Сава Табак која на наше огромно задоволство се вклучи во овој проект на Сојузот на Пензионери за обезбедување на бенефиции за пензионерите како заслужни граѓани.

- **Сметате дека на тој начин е поедноставена процедурана за регистрација на возила?**

Доста поедноставена, Мобилити брокер е во сите станици за технички преглед со што секој пензинер ќе може да добие комплетна услуга на едно место. Целокупната идеја како што напоменав и претходно е водена од заедничката желба на ПРМ и АМСМ да се излезе во пресрет на барањата на пензионерите. Во таа насока е и попустот од 10% на цената за обновување на лекарско уверение за возачи пензионери во Медика Плус уште една од институциите поддржувачи на овој голем проект.

- **Ваша порака до нашите членови?**

Ќе го споменам во оваа прилика мојот дедо – пензионер кој знаеше да каже “човекот работи и создава во својот работен век, за кога ќе стане пензионер да може да ужива”. Ова е мојата порака до сите пензионери, да ги уживаат плодовите на својата долгогодишна работа. Нам ни останува задача да се обидеме на најразлични начини да им го подобриме пензионерскиот живот.

Се надевам дека ќе успееме. Од срце ги поздравувам сите членови на ПРМ и им се заблагодарувам на довербата.

Секогаш тука за вас

Сите удобности во животот се незамисливи без електричната енергија. EVN Македонија со грижи електричната енергија да ја дистрибуира навремено и квалитетно до вашите домови и компании, овозможувајќи ви побогат и попријатен живот.

0890 12345 info@evn.com.mk

EVN
macedonia

Демографските промени ќе влијаат на пензиите на идните пензионери

Демографските промени се многу поизвесни, отколку климатските промени или природните катастрофи, бидејќи бројките добиенни по статистички пат се очигледни, непобитни, но во извесна смисла и застрашувачки. Проблемот е сериозен кога врвниот лондонски весник "Економист" му посветува цели 16 страници. За неколку децении, трошоците од демографските промени ќе бидат многу поголеми од моменталната економска светска криза. Според групата Г-20 трошоците ќе се зголемат дури 12 пати. Во 2020 проблемот од стареењето на населението ќе биде толку очигледен, што никој нема да може да го игнорира. Во 2050 година сите што ќе имаат 60 години, веќе ќе бидат родени. Секако дека проблемите нема да се случуваат преку тоа, но факт е дека демографските промени ќе предизвикаат успорување на развојот на светската економија, ниска продуктивност, недостиг на способна работна рака и огромна јавна потрошувачка, бидејќи старата популација е скапа и кога е здрава и кога не е.

За да се види што ќе се случи во иднина, треба да се погледа што се случувало во минатите години. Во 1900 година просечниот животен век во светот бил околу 30 години, а во развиениот свет нешто подолг и изнесувал околу 48 години. Денес светскиот просек на животен век е околу двапати подолг и изнесува 67 години, а во развиените земји е 78 години. Во Македонија просечниот животен век е 74 години, со тенденција на натамошен пораст.

Како што е познато, возрасното население воглавно се издржува од пензиите.

Пензиите за прв пат ги вовел Бизмарк во 1889 година и тоа за работ-

ниците постари од 70 години, а тогаш просечниот животен век во Прусија бил 45 години. Имало малку пензионери и државата тоа можела да го плаќа. Денас демографските промени ги променија издвојувањата на државите за пензија. Така на пример во САД во 1935 година за пензии се издвојувало 0,2 % од БДП, а денес се издвојува цели 7 %. Бројките ќе одат нагоре. Бројот на младите луѓе се намалува, а на стари луѓе се зголемува. Помалку родени и продолжениот животен век ќе ги обликуваат државите и нивните економии. Работната сила ќе се намалува, а социјалните, пензиските и здравствените издатоци ќе се зголемуваат. Од овие причини, во повеќе држави границата на пензионирање веќе се помери на 67–68 години, а некаде ќе одат и на 70. Во Австроја, годината на пензионирање е 65 години старост, но реалниот просек на пензионирање е 59 години. Во Данска е донесена одлука пензионирањето да оди паралелно со животниот век! Една од причините за проблемите на економијата во Јапонија е токму демографијата. Истото се случува во Русија, Германија и Италија. Малиот процент на новородени, го прави невозможен системот на Бизмарк, системот во кој актуелните работници ги плаќаат пензиите на актуелните пензионери. Зголемувањето на пензиите било можно во 1980 година, кога односот на вработени: пензионери бил 5:1. Денес односот е 3:1, а насоку ќе падне на 2:1. Во 1960 година во Македонија бројот на вработени спрема пензионерите бил 12:1. Во 1980 односот бил 5:1. Во 2007 година односот е 1,61 вработен на 1 пензионер. Од 1997 година до 2007 година, учеството на младото население (0 – 14 години) во вкупната популација опадало од 23,5 % на

18,5%. Учеството на старото население постар од 65 години од 9,3 % се зголемило на 11,4 %. За 30–40 години, кога 600.000 луѓе ќе отидат во пензија, нив ќе треба да ги издржуваат 400.000 деца што тие ги оставиле. Со други зборови, милион пензионери ќе зависат од уплатите на половина милион вработени. Тоа се бројките што ги дава фертилитетот од 1,45 родени деца/јена во Република Македонија. Овие факти нема да можат да ги променат ниту политичарите, ниту економските мерки, а ова пак значи дека во иднина ќе мора да се работи подолго, а пензиите ќе бидат значително помали, стандардот понизок!

Светот и Европа сериозно го третираат проблемот и последиците кои ќе ги предизвикаат демографските промени. Економските последици се јасни. Значи, и светот, и Македонија се соочени со сличен проблем. Развиените земји секогаш можат да сметаат на зголемена емиграција, но и таа нема да може да го реши големиот економски проблем. Затоа, политиците и мерките кои се во функција на наследите и демографијата треба да се поддржат на глобално ниво, бидејќи денот кога голем процент од населението ќе има 65 или 70 години, не е така далеку. Треба да се бараат нови патишта и нови извори како да се обезбедат финансиски сретства за пензиските системи, со цел да може да се обезбеди пристоен живот на популацијата од трето доба и таа да не претставува неподнослив товар за државите и нивните економии.

Подготвила: К.С.Андонова

(Користени се податоци од Интернет и од колумната на В. Горчев, објавена во весникот "Дневник")

Глобалната економска криза и пензионерите во Германија

Пред извесно време германската агенција „Дојче Веле“, извести дека се зголемуваат пензиите на германските пензионери. Вест која побудува интерес и кај нашите корисници на пензија. Иако претпоставените размислувања и споредби меѓу Германија и Македонија во овој дел од социјалниот живот навидум изгледаат несоодветни, сепак, интересно е да се знае нешто повеќе за ова, зашто Германија е една од првите земји членки на Европската Унија, макна политичка, финансиска и економска европска држава.

Социјалдемократската и демократската, двете најголеми политички партии во Германија се обединиле по едно прашање: заштита на пензиите. Двете партии се напредувале да ги придобијат гласовите на постарите избирачи, кои станаа еден од најголемите и најмокните делови од населението, односно гласачко тело, и најверојатно ќе ја имаат клучната улога во одлучувањето дали Ангела Меркел повторно ќе биде избрана за канцелар на Германија.

Можеби причина се изборите на есен, но како и да е неодамна, германската влада со големо мнозинство гласала против какво било намалување на пензиите, согласувајќи се да го укине стариот закон кој ја поврзува исплатата на пензиите со возрастот или падот на просечниот личен доход. Ова значи дека 20,2 милиони германски пензионери, кои претставуваат четвртина од населението, во најголем дел ќе бидат заштитени од влијанието на глобалната економска криза, не само во оваа, туку и во 2010-та година. Но индии има, работите да станат уште подобрни за пензионерите во Германија. Така пред два месеца,

како ќе биде понатаму не се знае, но факт е дека овие мерки на германската влада покажуваат дека таа се грижи за постарата популација. Можеби сето ова е и резултат на растечкото влијание на пензионерите во период кога вкупното членство на двете големи партии се намалува, а процентот на постари гласачи се зголемува. На изборите во 2005 година, пензионерите речиси еднакво гласале за двете во-

дечки партии. Затоа и најмала промена во пензионерското гласачко тело би можела да биде значајна.

Заштитата на пензиските бенефиции доаѓа во момент кога се зголемува влијанието на економската криза врз стандардот на германците, вклучително и на пензионерите и постарите луѓе. Невработеноста се зголемува, платите се намалуваат. Пензиите во Германија се исплаќаат од еднакви придонеси на работодавците и вработените, а изнесуваат 19,9% од просечната месечна плата. Можеби процентот ви изгледа мал, ама платите не се мали! Новиот закон ќе го спреши намалувањето на германските пензи, иако платите ќе се намалуваат оваа година.

Мислата за загриженоста околу пензиите можеби не е само заради кризата, бидејќи сето ова се случува во период кога двете најголеми германски партии се соочуваат со демографска промена на нивното членство. Повеќе од 46% од членството на демокристијаните е постаро од 60 години, а речиси 44% од социјалдемократите се постари од 60 години. Во исто време, помладите гласачи бараат алтернативни партии. Нека е и заради овие причини, сепак пензионерите се задоволни!

И за крај да ја споменеме изјавата на претседателот на Здружението на постари граѓани на Германија, кој нагласува дека и постарите луѓе се битни за економијата на земјата, ако не заради друго, туку заради фактот дека и тие се потрошувачи! Очигледно е дека тие се битни и за политичките партии, како гласачко тело. Така е во Германија, но така е и во многу други земји во светот. Како и да е, потезите на германската влада да ги заштити пензионерите и постарите луѓе од налетот на економската криза се значајни и добри.

Подготвила: Таска Гавровска, според статија од „Њујорк Таймс“

Бучавата и слухот

Во својата секојдневна дејност луѓето се под влијание на разни видови бучава, без оглед на тоа дали се наоѓаат на отворен или затворен простор. Секаде постои некое ниво на бучава, поголемо или помало. Бучавата во себе не содржи никаква корисна информација, па таа не им е потребна на луѓето но, за жал, е неизбежна. Поради тоа бучавата се смета како несакан звук кој го попречува нормалното слушање на корисниот звук. Ова е многу покритично кај постарите луѓе, кај кои слухот заради дегенерација на организмот, значително е намален. Попречувањето тоа се манифестира во влошувањето на разбирливоста на говорот и на грубо нарушување на пријатноста или на естетското уживање. Таа постои и во миговите на одмор, што значително го издигнува проблемот на неизбежната бучава како проблем од широко општествено значење. Нејзината присуност има штетни влијанија врз ефикасното остварување на работните задачи на работното место, врз делотворноста на ноќниот сон и на дневниот одмор, врз умствената концентрација, бистрината на мислата. Најчеста последица е делумното или целосното оштетување на слухот, појава која станува понепријатна и поизразана во подоцните години, па луѓето биваат приморани да користат слушни апарати, што многу им го усложнуваат животот. Најефикасен начин за ослободување од ова општествено зло е да се избега од него, со оддалечување од изворите на бучавата на безбедни растојанија. Во практиката, во животот, многу често намерно се прескокнува акутноста на овој современ општествен проблем. Брзата и евтина градба на деловни и станбени објекти, особено во атрактивите, често и најубични делови во поголемите градови, е во целосен расчекор со денонокното штетно влијание на бучавата, на чиј пат треба да застанат правната дршава и нејзините институции.

Извори на бучавата

Бучавата од некој извор пристигнува до слушателот преку воздух, сивови, врати, прозорци итн. Основната бучава во градовите ја создаваат моторните превозни средства. Нивниот број расте секојдневно, а со тоа и нивото на бучавата. Во современите градови, во нивните сообраќајно живи делови во кои е застапен товарниот и автобускиот сообраќај, нивото на бучава достигнува и до 90 децибели, па и повеќе. Значаен извор на бучава се трамвајот и метрото, чија бучава се шири одоздола, преку темелите на градите и е многу непријатна.

Авионскиот сообраќај исто така создава високи нивои на бучава, иако секогаш аеродромите се градат подалеку (од 10 до 40 км) од градовите и други населени места. При слетување на младен авион, кога е на височина од 2000 м, на земјата под авионот нивото на бучавата е над 100 децибели. Индустрискиот развој неминовно го „збогатува“ бројот на изворите на бучавата. Бучава од системите за вентилација и клима уредите во некои згради (хотели, на пример) може многу да ја наруши функционалноста на објектот. Извори на бучава во зградите можат да бидат вентилатори, лифтови, водоводната и канализиската мрежа и мрежата за затоплување, електромоторни пумпи, машини за перење и др. Во изворите на бучава во станбени објекти треба да се споменат апаратите за домаќинство. И самите луѓе со својата секојдневна активност неизбежно создаваат бучава. При внимателно слушање на некое дело, особено од класичната музика, вртењето па дури и дишењето, може да пречи бидејќи ги прекрива, ги маскира, најтивките делови од музиката. Во секојдневната активност се присуствуваат звуците од радиото и од телевизорот и од другите електроакустички уреди, што во услови на станбена зграда и несолидна звучна изолација, многу честа кај нас поради затајувањето на инспекциските служби, може да им пречи на соседите. Посебен извор бучавата се и кафулињата со својата музика во непосредна близина и во станбените објекти.

Како делува бучавата врз слухот, односно врз човекот?

Ритмичка бучава, полесно се поднесува од неритмичката Ненадејното прекинување на ритмичката бучава може да биде понепријатно од нејзиното постојано присуство. Постојаната бучава полесно се поднесува од бучавата што повремено се случува. Едноличните повисоки тонови се понепријатни од ниските. За разлика од ниските фреквенции, присуството на високите фреквенции е многу понепријатно, дејствува многу раздразливо. Слушниот орган има способност за адаптација во однос на нивото и времетраењето на бучавата. Тоа, вушноста е природен одбранбен механизам. Но, како и да е, и тоа има некои граници, бидејќи при нивоа над 90 децибели, покрај тоа што се јавува замор и непријатност, при продолжено дејство може да настанат тегоби во слушниот орган и дури делумна или целосна наглувост. И ниските нивоа на бучавата не се беззначајни, бидејќи тогаш најчесто се одвива ноќниот сон кај луѓето, бидејќи сетилото за слух на човекот не прекинува со активност, за разлика од сетилото за вид. Времетраењето на бучавата, покрај нејзиното ниво, влијае на субективниот впечаток за вознемиреност. Колку е покусо и ненадејно на бучавата, толку е поголема предизвиканата вознемиреност. Такви случаи се истрели од огнено оружје, експлозии итн. Вознемиреноста може да трае и по прекинот на бучавата доколку нејзиното ниво било високо. Индивидуалната приемчивост на бучавата се разликува од човек до човек, а може да се менува кај истото лице зависно од временскиот период или во различни ситуации. И состојбата со моменталното расположение на слушателот може да одигра значајна улога во поднесувањето на ефектите од бучавата. Ако слушателот е пријателски расположен, толерантен и склон кон соработка, ќе постои неконфликтна реакција, за разлика од случај кој е налутен, раздразлив, депресивен. Ако човекот е болен, неговата раздразливост се зголемува и при пониско ниво на бучавата отколку кај здрав човек. Треба да се создадат услови, особено во болницаите, санаториумите, домовите за старици и секаде во медицинските организации, нивото на бучавата што помалку да ги нарушува и дневниот и ноќниот сон кај пациентите, бидејќи тој има тераписко свойство. Обезбедувањето на ниво на бучавата до 35 децибели во болниците е многу добро доследување.

Ефектот на присутната бучава врз човечките активности е различен, но најчесто со негативен контекст. Затоа заштитете се колку што е можно од неа. Защитете го и сочувайте го слухот во младоста за да ви биде попријатна староста.

Имајте почит кон постарите колеги

Дали спаѓате во групата постари вработени во работната организација и сте можеби пред пензија, а целиот работен век сте го посветиле на фирмата и работата? Дали чесно и вредно сте работеле за време на Вашиот долг работен стаж и сте пријавувале неправилности во работата или непочитување на законот во својата фирма? Ако одговорот е потврден, Вие спаѓате во групата на вработени кои, според статистичките анализи, можат да станат жртви на психичко насилиство, односно мобинг на работното место, исто како и младите, тукшто вработени амбициозни лица, лицата кои бараат промени (нови инструменти за работа, поголема самостојност), физичките инвалиди, самохраните мајки итн.

Во што всушност се состои психичкото насилиство, односно мобингот на работното место? Тоа е појава која прв ја дефинирал шведскиот психолог и експерт за мобинг Хајнц Лайман во 1984 година: "Психолошкиот терор на работното место, се однесува на непријателска и неетичка комуникација, која е усмерена од страна на еден или повеќе поединци кои, главно, еден поединец кој, поради мобингот, е доведен во позиција во која е беспомошен или во неможност да се одбрани. Насилството е со висока зачестеност (барам еднаш неделно) и во подолг период (најмалку шест месеци). Поради големата зачестеност и долгото траење на непријателското однесување, тоа малтретирање доведува до значителни психички, психосоматски и социјални страдања". Притоа, при спроведување на мобинг постои насилиник или мобер и жртва на мобирањето.

Каков е профилот на насилиите-моберите? Моберите се ис-комплексирани лица, често со озабилно пореметување на структу-

рата на личноста, кои ја користат моќта и позицијата за воспоставување контрола над другите, свесни дека таквото однесување не се осудува од општеството. Во секој случај, насилиниците најчесто се личности без капацитет за љубов, креативност, радост, неспособни да се соживеат со проблемите и чувствата на другите, често на постарите колеги. Со мобинг однесувањето ја прикриваат својата нестручност или немоќ во другите сфери од животот (приватниот живот, бракот, семејството). Манипулативни се и дволични.

Идеални лица за жртви се оние кои се одговорни, мотивирани за работа, уредни, совесни, чувствителни на признание и на критика, лица со големо чувство за социјална правда. Честопати, дури и кога фактот дека станале жртва им е сосема јасен и ним и на другите, убеденоста дека порано или по-доцна правдата ќе биде задоволена, ги блокира и ги спречува да преземат каква било акција.

Моберот може да го спроведува мобингот со различни активности/постапки, кои Лайман (1996) ги поделил во неколку категории:

1. Оневозможување на соодветна комуникација.

2. Блокирање на можноста за одржување на социјални односи. Жртвата е постојано игнорирана и изолирана од социјалните слушувања во колективот.

3. Напади на личната репутација. Се исмејува жртвата на основа на изгледот, однесувањето, намалените психофизички способности итн.

4. Критика на квалитетот на работата. Жртвата постојано добива критики и лоши оценки за работата, постојано е под поголема контрола за разлика од другите вработени.

5. Напади на здравјето на жртвата. На жртвата не ѝ се дава го-дишен одмор или слободни денови, ја ангажираат во нејзиното сло-

бодно време и друго.

Постојат повеќе видови мобинг на работното место: Според тоа кој е моберот, а кој жртвата, мобингот можеме да го поделиме на: **вертикален** кога надредениот го тероризира подредениот, што претставува 75% од случаите и **хоризонтален** во 25% случаи, кога колеги мобизираат колега, а пак според мотивите, разликуваме **стратешки и емоционален** мобинг, кој најчесто се манифестира како непочитување и не соодветно однесување кон постариот колега или друго лице.

Стратешкиот мобинг се случува кога управувачиот врв се договора кои работници се непожелни и започнува организирано малтретирање, кое трае додека работниците се доведат во состојба сами да дадат отказ, небарајќи отпремнина, докуп на стаж за пензија или слично. Не ретко, притоа, е важно жртвата да се уништи толку многу, да стане неинтересна за конкурентската надвор од фирмата. Стратешкиот мобинг се организира во случаи на реорганизација на компаниите и политика на намалување на работните места, што особено се случува во држави во транзиција и при економска криза, како што е актуелната.

Емоционалниот мобинг пак, може да биде заради: конкуренција, љубомора, антипација, желба за власт, заземање на атрактивна функција или работна позиција итн. Вакви состојби најчесто се резултат на лоша работна клима и нарушените меѓучовечки односи, како и недостаток на јасни правила во работата и правила на однесување, особено кон постарите колеги, притоа заборавјајќи на нивното искуство и на нивниот претходен придонес и дека сето тоа може да им се случи и на моберите кога ќе дојдат на таа возраст.

Последици
Факт е дека со психичкото малт-

ретирање на постарите колеги им се кршат основните човекови права: правото на слобода, на работа, на достоинство, на сигурност, на еднаквост, на здравје и на живот, а последиците од тоа се сериозни, бројни и долготрајни, а штета трпи жртвата, фирмата и државата.

Последиците по жртвата се разновидни:

Кај постариот работник, жртва на ваквото однесување се јавува несоница, хроничен умор, слабеење или прекумерна телесна маса, намален имунитет, многубројни психосоматски заболувања; се јавуваат психички пореметувања: анксиозност, губење на мотивацијата, емоционална празнина, апатија, депресија, губење на смислата на животот итн.; присути се и бихевиорални симптоми: губење на концентрацијата, заборавност, иритабилност, експлозивност, грубост, бесчувствителност, семејни проблеми, развод на бракот. Како последица може да се јави поголема потреба за консумирање на алкохол, седативи и цигари;

Последици за фирмите: Постојано влошување на меѓучовечките односи и на работната атмосфера, зголемување на бројот на боледувања и отсуствувањата од работа, низок морал, зголемување на бројот на тужби за компензација, губење на добар стручњак со него-во предвремено одење во пензија или давање отказ, опаѓање на продуктивноста на фирмата и финансиска загуба. **Последици по државата:** Непотребно се зголемува бројот на заболени, на боледувања, изгубени работни денови, зголемување на бројот на пензионирања и невработеност. Според Министерството за труд на Германија, во Германија е најраспространет мобингот на работа во однос на останатите држави на Европската унија и тој проблем државата во 2002 година ја чини 100 милиони евра на годишно ниво, а денес тие износи се многу поголеми, бидејќи оваа појава зазема се поголеми размери. Колку мобингот на работ-

ното место ја чини Македонија? Податоци нема! Анкетата спроведена од првата мобинг програма кај нас, дава поразителни резултати: во Македонија 77% вработени се жртви на мобинг (објавено на 16 јуни 2009 во „Nova Македонија“).

Сè на сè, по сето ова останува најбитно да се заштитете од мобинг на работното место со тоа што ќе го препознаете! Проверете дали има други мобирани лица во фирмата и дејствувајте организирано. Преземете ги сите расположливи мерки за да се заштитите: побарајте правна помош; побарајте помош од програмата на мобинг на вебстраницата www.mobbing.mk, преку која ќе контактирате со психолог за мобинг.

И на крајот како **заклучок**. Овој проблем се смета за многу сериозен. Ако се земе предвид дека појавата на психичкото насилиство – мобингот на работното место е во пораст во сите земји членки на Унијата, и кај нас, како и во целиот свет, а економската криза и потребата од намалување на бројот на вработените уште повеќе го потенцираат. Анализите покажуваат дека први на листата за отпуштање често се постарите работници и тоа токму на овој начин. Заштита од сето ова е жртвите да не ја губат самодовербата. Најважно е фирмите и државата да дејствуваат превентивно. Неопходно е спроведување на широка кампања за запознавање на луѓето со овој проблем, како и донесување на закони со кои ќе се санкционира психичкото насилиство кон сите, а особено кон постарата популација, која е при крајот на својот работен век. Многу е важно за здраво општество, и колегите и претпоставените да се однесуваат со почит кон овие луѓе, кон нивното знаење и искуство, како и кон нивниот претходен работен придонес, а пензионерите со радост и по пензионирањето ќе навраќаат во фирмите каде што го поминале поголемиот дел од животот.

Прим. д-р Руменка Крпач

ПОЈАВА ШТО ЗАГРИЖУВА

Алкохолот - не е решение на проблемите

Британците се непријатно изненадени од најновиот наод: бројот на пензионери кои се болнички лечени од алкохолизам за пет години се зголемил за две третини

Изминатите денови, додека светската економска криза и нејзините последици се постоеја во центарот на слушувањата, вниманието го привлекла веста за тоа дека меѓу вработените во центарот за глобални финансии, Волстрит – таму каде што почнале проблемите – се повеќе од нив бараат стручна помош.

Не помош за тоа како да се спретнат со промените правила на игра на берзата, која е всушност една голема коцкарница и каде што самодовербата и оставањето впечаток дека е под контрола неопходен услов за опстанок – туклу помош да ја излечат слабоста на која се помалку и одлеваат: во ова време на големи неизвесности, беквото од секојдневието да го побараат – во алкохолот.

Таму се пиело и пред и после напорниот работен ден, со колегите или деловните партнери. Од тоа, всушност, живееле елитните барови во околината, но кризата сето тоа го подигнала на повисоко ниво. Многу банки и финансиски куки пропаднале – на радост на многубројните бармени и нивните газди.

Каква врска сето тоа има со пензионерите кои се главните јунаци на приказната на ова место? Посредна, но недвосмислена.

Бидејќи, пензионерите, многу порано откриле дека кога ќе се по-

момент, може да се поврати во дружба со чашката. На барскиот шанк, или во домашната интима, сејено.

Британците, така, во последната недела од март не малку се изнадиле кога им била предочена статистиката која открила дека

бројот на пензионери кои се болнички лечени од алкохолизам во последните пет години е зголемен за две третини.

цизнатата болничка евиденција, но тоа сепак не ја скрила невеселата реалност дека постарите граѓани, оние над 65 години, се склони кон чашката.

Со староста, имено, доаѓаат и поважните животни пресвртници: по престанокот на активниот животен век не е единствено да се привикнат на осаменоста, престанокот на професионалните и социјални контакти кои подразбираат секојдневно одење на работа и интеракција со колегите. А потоа, неизбежно доаѓаат и разделбите со најмилите, тагата, депресијата, влошеното здравје и многу други работи што ги туркаат во прегратка на – шишето. Освен тоа, постаратите не се изложени на овој вид притисок да се откажат од оваа фатална привлечност, како што е тоа случај со помладите.

Тие веќе немаат колеги од работа да ги предупредуваат на штетните последици, не мораат повеќе да ги пријат за тоа како мамурни ќе одат на работа, а на крајот се-когаш е при рака објаснувањето: „Не ми остана уште многу, па зошто да не уживам?“

Не се ретки текстовите во стручната и популарна литература кои говорат за тоа дека умереното конзумирање на алкохол може да биде благотворно: дека во некои случаи ги ублажува кардиова-

скуларните проблеми, го поттикнува крвотокот и слично. Меѓутоа, проблемот е во дефиницијата која е границата на умереност во пиењето. Бидејќи се знае, лесно е да се почне, но воопшто не е лесно да се престане со конзумирањето на алкохол.

Секако, степенот на алкохолна зависност варира. Некои во староста пијат затоа што на чашката највикнале на младоста, па едноставно не гледаат причината во тој поглед нешто да менуваат, свесни дека тоа не ќе можат да го старат дури и да сакаат.

Други, пак, навиките на пиење и проблемите околу тоа, ги стекнуваат дури во поодминатите години, соочени со проблемите кои не можат да ги решат или надминат: смрт на животниот сопатник, осаменост, болки, несоница...

Во секој случај, кога проблемот ќе се препознае, обично е доцна успешно да се решава. Пиењето – со кое се почнува за да се побегне од проблемот – само по себе станува проблем. Постарите немаат веќе толку силни тела како помладите и нивниот организам е по-малку отпорен на погубното дејство на алкохолот.

Алкохолот, всушност, никому не му го решил проблемот. Поради тоа, секогаш е релевантна мудроста на Иво Андриќ кој еднаш запишал: „Кој со ракија ја лечи тагата, не умира од тагата, тука од ракијата“.

Така се стигнува до онаа тешка дилема во многубројните семејства: како на баба или на дедо да им се каже да не пијат.

М-р. С. Кутузовска

Здружение на пензионери – Кочани

Тридневна екскурзија во Србија

Здружението на пензионерите од Кочани деновиве организираше тридневна екскурзија во соседна Србија, при што беа посетени бањските центри, културно-историските споменици и останатите знаменитости на Шумадија.

Екскурзијата започна со посета на Крушевач, каде беше разгледан манастирот Лазарица, потоа во Трстеник го разгледа манастирот Љубостиња и престојуваа во Врњачка Бања.

– Многу сме задоволни од престојот, особено од инфраструктурата на бањолошките центри, кои за разлика од порано се реновира-

ни и преуредени и дополнително опремени – изјави Тодор Манов.

Вториот ден пензионерите го посетија централниот дел на Краљево, населените места Жича и Студеница, а се запознаа со природните убавини на Матарушка и Нишка Бања.

Пикник во Кучково

Во организација на Здружението на пензионерите од Ѓорче Петров во историското Кучково се одржа пикник на кој учествуваа околу 600 пензионери од Велес, Кочани, Виница, Штип, Радовиш,

то на пензионерите Ѓорче Петров, истакнувајќи дека оваа прва ваква средба овозможува пензионерите непосредно да се запознаат со убавините на Кучково, со 14 цркви и манастири, меѓу кои и „Свети Ѓорѓи

Берово, Пехчево и од Скопје. Пикникот се организираше во соработка со Општина Ѓорче Петров, а по повод Денот на општината – 28 јуни.

Пензионерите најпрвин положија цвете на споменикот на Ѓорче Петров – патронот на градот. Пикникот се одржа во околната на село Кучково, а со пригоден говор го отвори Методија Новковски, претседател на Извршниот одбор на Здружение-

– победоносец” од 14 век.

И покрај дождливото време пензионерите понесоа убави спомени од ова историско и излетничко место. Гостите од Кочани, Виница и други градови, во Скопје ја посетија Спомен куќата на Мајка Тереза, а го разгледаа плоштадот и улицата „Македонија“.

А. Богатиновски

Тетовски инвалиди во Крушево

Научно - рекреативна екскурзија

Здружението на инвалиди на трудот и корисници на инвалидска пензија од Тетово беше организатор на еднодневна научно – рекреативна екскурзија на членството во историско Крушево, при што поминаа еден ден во запознавање на историските вредности и спомениците од минатото на овој град. Трите автобуси со над 150 членови се доволна илустрација за огромниот интерес и желба да се биде непосреден учесник на екскурзијата и барем за момент да се доживеат случувањата од нашата славна историја од пред повеќе од 100 години.

Како што не информираше Југослав Аризанковски, претседател на Здружението, во текот на оваа научно-рекреативна екскурзија, биле посетени уште и Мечкин Камен, спомен комплексот Македониум, како и гробот и манастирот на Тоше Проески во Крушево. На сите места за значењето и вред-

ностите на историските забиднувања, како и оние објекти сврзани за животот и музичкото умеење,

знаење и талент на Тоше Проески, зборувале професионални кустоси и историчари. Аризанковски рече дека меѓу тетовските инва-

лиди постои голем интерес и изразена желба за организирање најмалку уште една ваква научно

– рекреативна и популарна екскурзија, што се планира за наесен.

Г. Ефоски

За нашата „Мајче“

Година, Менча Радичевска од Кавадарци го одбележува својот 84-ти роденден, се- уште витална и активна таму,

кај што таа вели и е местото, во Здружението на пензионерите. Иако ненаметливо присутна, нејзината работа и помош секогаш се

чувствуваат и можеби затоа не случајно пензионерките, се разбираат оние помладите, наместо вообичаеното тетка Менче, ја на-

намерно, со цел работите да се одвиваат во најдобар ред.

Пред четири години, Активот на пензионерки при ЗП – Кавадарци го одбележа 80-от роденден на својата „мајче“ кога таа почести со нејзиниот специјалитет – десерт „стари гурабии“.

Менча Радичевска е стара кавадарчанка образована во тогашните занаетчиски училишта каде го учела кројачкиот занает, учествувала на младински работни акции каде го запознава и својот животен сопатник. Како сопруга и мајка одгледа и воспита две ќерки и син и сето тоа не и пречеше да биде континуирано активна војавиот живот.

– За мене, најголема казна е да седам дома, да се чувствуваам некорисна и недоволно исполнета – вели мајче.

И посакуваме да живееш уште многу години, зашто нејзиниот ведар дух, бодри и охрабрува.

Ф. Костадиновска

Излет на зелено во Дојран

Во организација на Здружението на пензионирите од Радовиш на 4 јули се одржа еднодневен излет на зелено во Стар Дојран на кој присуствуваа пензионери од југоисточниот дел на Македонија. За пикникот владееше големо интересира-

ње. Пензионери од повеќе градови се дружеа со прошетки покрај Дојранското Езеро, меѓусебно информираа, а не изостана веселба со жива музика и оро под сенките на јаворите.

П. Стефанов

Во центарот на Охрид и во вила кај Охридско Езеро се издаваат соби за пензионерки и пензионери по пристапни цени. Во септември цената на престојот е намалена. Собите се со користење на кујна и посебна бања.

Информации Охрид 046-277 800 и моб. 075 847 050

За пензионери во Струга се нудат двокрерветни и трокрерветни соби за спиење 30 евра за десет дена, односно спиење и храна 80 евра. Постоји кујна, трпезарија и купатило.

Информации Струга 046 702 902 моб. 070 350 244

Занимливости

Инвазивните и болни хируршки зафати ги бројат своите последни моменти, барем кога се во прашање скршеници на коските. Британските научници произвеле вештачка коска, која може да се инектира директно на оштетеното место, потоа се стврдува на телесна температура и поттикнува создавање на нови коскени маси. Почетокот на примената на вештачка коскена материја во облик на инекција во САД се очекува за околу година ипол.

Произведен е електровелосипед, кој е тежок 25 килограми, а чини 1.500 евра. Неговиот мотор добива струја од малиот акумулатор и со помош на регулатор може да се подеси брзината. Стандардниот електровелосипед се третира како обичен велосипед и електромоторот се вклучува на брзина од 25 километри на час. Кој ќе набави регистарска табличка може да го вози како мопед со брзина од 40 км/ч. Полни акумулатор овозможува возење до 50 километри. Според пронаоѓачот во 2015 ваков електровелосипед ќе вози секој трет Германец.

Група јапонски научници од универзитетот "Vaseda" развила ултра тенка вештачка леплива мембрана, која практично е невидлива, а е наменета за прекривање на внатрешни рани настанати случајно или за време на некоја хируршка интервенција. Овој речиси транспарентен филм, дебел околу 75 нанометри со текот на времето исчезнува, разложувајќи се во организмот. Авторот на новото хируршко помагало, вели дека станува збор за засега најтенкиот леплив "завој". Мембрраната која ја развиле јапонските научници е изработена од "цитосан", супстанца од соединение кое е изолирано од површината на крабите, во комбинација со желатин добиен од алги. Станува збор за мешавина која го поттикнува залечувањето на раните и не создава алергии. Научниците од универзитетот "Vaseda" се надеваат дека за три години ќе можат да ги направат првите клинички испитувања на новото хируршко помагало. Во моментов, внатрешните рани се зашиват со конци, а во некои случаи и се премачкуваат со лепило изработено од фибрин (протеин кој има свойство да залечува рани).

Осумдесет годишниот австралијанец Рej Мун, кој ја пребродил детската парализа, имал операција на срцето, проблеми со простатата и финансиски пропаднал во бизнисот, избран е за првак на Австралија во бодбилдинг. Неговите црвти мускули и издржливост се како кај многу помлад маж. Мун тренира пет дена во неделата, два часа дневно, пешачи 3-4 километри и јаде храна богата со протеини и витамини.

Јапонските научници најдоа нов начин за одгледување зеленчук во стерилни градини, а зеленчукот го нарекуваат "храна на иднината".

Во посебно опремените простории, во кои не допира прашина, инсекти па дури ни обичен воздух, научниот тим одгледува зелен листовиден зеленчук, кој како што тврдат не треба ниту да се мие.

– Можноста вештачката интелигенција да ја надвладее природната ја сфаќат тогаш кога компјутер успеа да го совлада шаховскиот велемајстор Гари Каспаров. Тоа се случи во 1997 година, а оттогаш до денеска технологијата напредна многу. "Вештачката" интелигенција се повеќе се развила и во близка иднина ќе ја надмине човековата интелигенција, – вели Винхи.

Овој научник, исто така, смета дека благодарение на напредокот на технологијата, во близка иднина може да се случи да се создадат или пак и ние да "станеме" суштество кој ќе имаат поголема вештачка интелигенција отколку природна.

К.С.А.

Го прашува внуокт својот дедо кој гледа две студентки кои живеат во соседството:

- Дедо ти се бендисуваат ли студентките?
- Како да не, многу!
- Па зошто не ја запишеш баба на факултет?

ХХХ

Влегува вознемирена жена во аптека и му вели на аптекарот:

- Ве молам дајте ми арсен, сакам да го отрујам мажот ми.
- Како ве молам, за тоа ќе одијме во затвор и јас и вие!

Жената вади фотографија од чантата на која е нејзиниот сопруг со жената на аптекарот. Аптекарот ја погледнал фотографијата и извикал:

- Па што не кажете дека имате рецепт!

ХХХ

Се враќа бабата од пазар и го наоѓа дедото како ја држи на колена кукната помошничка, па налутено му вели:

- Како не ти е срам, погледај си ги пантолоните, а утрово ти ги испеглав!

Лексикон документ	Изтака од документ	Вид документ	Библија	Източник из изучените документи	Писани документи	Документ на фотосот
Благодарение документ известок						
Барнул			Роке во Иракот Аббас Басма			
Будо документ			Ан Франц Вандук			
Буд издавач			Рум Брдник документ семеј			
Бршник			Место во Лонг Израел			
Лок	подносите Мар во фудбалот					
„Хело алтер“			Лаки негатив документ телефон			
Предлог					Под издавач	
Фотограф Бор			Листче распечатки Архив (документ)		Документ на Измандеје Сис	
Ди корич			Т.А. Американски автомобил		Фрид во кој Јордан Сис во Израел	
Декор	блестка кубенка Летот Шокол					Америк. издавач Еден од издавачите
Дјудчек документ						Издавач на тимографија- рете
Мијунар, амфера боксерски сојуз						
ж. Има не гашета			Анота ција изв. ди корич		„Лаки“- Измачич бистос	
Извер					Сиски, издавач Петрушев	
Акт	Фото од Џон. Артнеров Артистичките Издавачи					Фрид во таксис
Данска македон за количина			автобус			
Ерик Кан			Издавач			
Пасатаж Дамнер			Лаки изв. ди корич		Роке во Русите Амир	
Лако (тур.)					Фрид во издавачката дома	

Богатиот горделивец и сиромавиот

Некој сиромав човек насобрал гранки во шумата. Си ги товарил на грб и ги однел в град да ги продаде. Гранките биле долги, па човекот кога поминувал викал:

– Вардете се! Вардете се!

Некој богат горделив човек не сакал да му се тргне од патот. Една гранка го закачила и му го скинала палтото. Горделивчетот се налутил и мислејќи дека правдата е на страна на богатите, го тужел на суд барајќи да му биде надоместена штетата за палтото.

Кога дошле давајцата кај судијата, судијата го прашал сиромавиот како се случило да му го скине палтото. Сиромавиот молчел. Пак го прашал, а тој збор не изутил.

– Што си ми го донел човеков, нели гледаш дека е нем! Како да зборувам со него, како да судам?

– Не е тој нем судијо. Се преправа. Кога ги носеше гранките викаше на сиот глас: "Вардете се, вардете се".

– Па кога викал зошто не си му се тргнал од патот? – рекол судијата и го ослободил сиромавиот.

Народна приказна

Седма ревија на песни, музика и игри во Крушево

Со збогатена содржина и квалитет

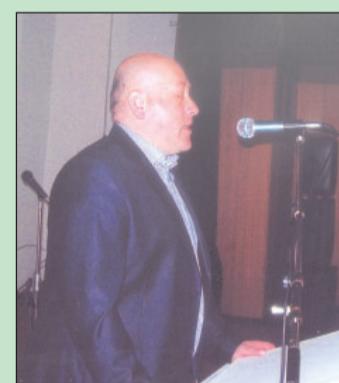
Во убавото Крушево, во концертната сала на хотел "Монтана" многубројната публика на 5 јули имаше можност да ја проследи содржината на збогатената ревија на песни, музика и игри, што ја организираше СЗПМ, а на која настапија двете културно-уметнички друштва на Здружението на пензионерите од Прилеп, пејачките групи на

здруженијата на пензионерите од Охрид, Кичево и Крушево, соло пејачка и поетеса од Здружението на пензионерите Демир Хисар и за прв пат со пригодни програми се претставија здруженијата на пензионерите од Дебар и Македонски Брод.

На учесниците и гостите добредојде во највисокиот град на Балканот, во градот на Илинден и Крушевската република, на Карев и Питу и на големата македонска и балканска звезда Тоше Проевски, им посакаа претседателот на Здружението на пензионерите

Крсто Стојановски и градоначалникот **Василчо Дамчески** пожелувајќи успех на

оваа културна манифестија. При тоа Дамчески посебно ја пофали пензионерската организација истакнувајќи дека е една од најактивните во општината и дека во соработка со локалната самоуправа се очекуваат нови збогатени активности.

Ревијата за отворена ја прогласи **Душко Шурбановски**, претседател на СЗПМ посакувајќи им на учесниците добро

здравје и дружење. Во пригодниот говор посебно нагласи дека седумгодишната традиција и постојаното зголемување на бројот на учесниците е доказ дека оваа културна манифестија е добро прифатена од пензионерите. Тој се заложи за уште поголемо ангажирање на пензионерите на умет-

нички план, со драмски и други изведби, отворање галерији на домашни ракотворби, на ликовни изложби и друго, бидејќи пензионерите не се здружуваат во пензионерската асоцијација само за заштита на правата од пензиско и инвалидско осигурување, туку и за збогатување на квалитетот на живеење.

Во програмата покрај македонски, беа исполнети и влашки, албански и српски песни. Се пееше за борбата во Македонија за слобода, маките, мечтиете и за љубовта.

Спаса Јанкуловска
- Демир Хисар

Први настапија домаќините – Здружението на пензионерите од Крушево со пејачка група "Распеани крушевчани" и

соло пејачи Розанда Хасану и Данче Хаџилега, кои исполнуваат неколку македонски и влашки песни.

Бранислав Марковски како солист на Здружението на пензионерите на Македонски Брод, исполнува македонска и

српска песна, а имитираше и спортски коментатори. Истакнат настап имаа културно-уметничките друштва "Пензионер" и "Пенка Котеска" на Здружението на пензионерите од Прилеп со песни и ора од овој крај, а тамбурашот Буран Ба-

ли и Кольца Игнова од Здружението на пензионерите на Дебар исполнуваат албанска и македонска песна.

Пејачката група од Здружението на пензионерите на Кичево исполнуваат две македонски песни, соло пејачот Анто Тра-

јановски ја интерпретираше песната "Зошто ме роди сиромав", а Стојан Софрониевски со гајда го исполни "Сандево

оро" карактеристично за кичевското поднебје. Забележителен напредок на програмата имаше и пејачката група "Распеани охриѓанки" на Здружението на пензионерите од општините Охрид и Дебрца, а како соло изведувачи настапија

Велика Настовска со изворна песна и Кирил Мицковски со староградска песна.

Програмскиот дел на ревијата заврши со настапот на Коца Огненоска соло пејачка на Здружението на пензионе-

рите од Демир Хисар, рецитираше и лична творба, а последна настапија Спаса Јанкуловска со поезија од својата збирка.

Признанијата на учесниците на ревијата им ги врачи **Драги Аргировски**, секретар на СЗПМ.

Г.А.